

GRADISOV VESTNIK

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

Analizirati in ukrepati

Znižanje stroškov ni geslo, ki bi se ga držal, lahko pa tudi ne — zdaj velja ukrepati

Zmagal bo tisti, ki bo prej uredil svoje vrste ter znal bolje in smotrneje uporabiti svoje orožje in svojo vojsko. Razmere, v katere nas je postavila gospodarska reforma, so skoraj podobne bitki in ni primera z njo prav nič pretirana. Zlasti jo gradbeniki občutimo. Kapacitete gradbenih podjetij so za ta obseg investicij prevelike, nastaja hud konkurenčni boj, v katerem se dogaja, da posamezna podjetja ponudijo tudi za 30 odstotkov nižjo ceno, kot pa jo je predvidel projektant. Hkrati pa so se povečali življenjski stroški in smo torej po dveh platch prisiljeni ukrepati. Prvič zaradi tega, ker je manj dela in se je treba zanj boriti z nizko ceno, drugič pa je treba ne le zagotoviti sedanjo življenjsko raven delavcev, ampak višjo. In tako se je zgodilo, da smo zdaj prisiljeni storiti tisto, kar je prej zvenelo bolj kot politično geslo: znižati stroške — pa si jih znižal ali jih pa tudi nisi, živel si prav tako.

Zdaj pa ne moremo več izbirati, ali bi hoteli ali ne bi hoteli, zdaj moramo ukrepati, analizirati naše poslovanje, preiskati vse možnosti boljšega izkoriščanja živega dela in sredstev dela.

Zadnje čase smo z analizami že marsikaj ugotovili in našli velike možnosti za znižanje stroškov. Naj navedem le nekatere izmed njih!

BOLJE IZKORIŠČATI MEHANIZACIJO!

Na vseh mogočih forumih smo ugotavljali da je pri nas gradbena mehanizacija premalo izkoriščena. Z razvitimi deželami izredno nizka, pa smo zato vse napore usmerili v nabavo nove mehanizacije. Naše nove analize pa kažejo, da smo tudi razpoložljivo mehanizacijo v primerjavi z evropskimi normativi vsa zadnja leta izkoriščali le 60—65%. Torej, bi lahko s tem, kar imamo, naredili za dobro polovico več, ne da bi kupovali nove stroje. Seveda, to ni tako preprosto, treba je delati v dveh izmenah, treba je stroje bolj vzdrževati, treba je nabaviti samo res kvalitetne stroje in pravčasno skrbeti za rezervne dele. Treba je delo s stroji bolj organizirati in bolj disciplinirano je treba delati. Računamo, da je mogoče z ne preveč napora prihraniti letno ca. 300 milijonov dinarjev.

ZMANJŠATI REŽIJO!

Napravili smo analizo režije gradbene operativne za leto 1964. Podatki kažejo, da je znašala po posameznih enotah ta režija med 8,7% do 14,2%, povprečno pa 12,4% vred-

nosti celokupne proizvodnje. Če bi uspelo to režijo zmanjšati npr. na 10%, bi to pomenilo letno ca. 280 milijonov dinarjev. Seveda imajo režijo tudi ostale poslovne enote in centrala, pa ne bo odveč, če ocenimo možni prihranek na ca. 400 milijonov dinarjev letno. Zato pa bi bilo potrebno od konta do konta pregledati režijske stroške enot ter pregledati vsa režijska delovna mesta, če je njihovo delo res potrebno in dovolj obsežno za čelga človeka in vse odvisno odpraviti. Pri tem se-

Nadaljevanje na 2. strani

POGOVOR GRADISOVEGA VESTNIKA

Komunisti morajo biti iniciatorji pri odkrivanju notranjih rezerv podjetja

Odgovarja Saša Skulj, dipl. gr. ing., sekretar aktiva zveze komunistov za »Gradis«

»Gradisov vestnik«: Cas, v katerem se nahajamo, zahteva od komunistov čimveč intenzivnejšega političnega dela, predvsem v času velikih gospodarskih sprememb, ob izvajanju gospodarske reforme. Kakšno je vaše mnenje o tem in kako se morajo komunisti vključiti v to aktivnost?

Ing. Skulj: Mislim, da bodo cilji gospodarske reforme kvalitetno in kvantitetno doseženi le tedaj, če si bodo vse delovne organizacije, oziroma vsi delovni ljudje Jugoslavije maksimalno prizadevali za čim bolj racionalno gospodarjenje, za čim večjo proizvodnjo in za rezultate, ki naj izvirajo iz tega. Komunisti pa so dolžni biti v svojih delovnih organizacijah iniciatorji nekega dela za odkrivanje in izkoriščanje potencialnih notranjih rezerv.

»Gradisov vestnik«: Ali so se komunisti »Gradisa« v duhu reforme dovolj trudili, da se le-ta dosledno izvaja in kakšni so po vašem mnenju doseženi rezultati?

Ing. Skulj: Ker prejemam prepise zapisnikov sej OOK naših enot, lahko povem, da komunisti v Gradisovih osnovnih organizacijah na vseh sestankih razpravljajo predvsem o izvajanju gospodarske reforme in o čim bolj uspešnem vključevanju njihove enote, kot čelga podjetja v nove pogoje gospodarjenja. Dosti je govora o pomanjkljivosti v lastnih kolektivih, pa tudi o napakah v organizacijah drugih enot ter v podjetju kot celoti. S teh izhodišč izhajajo tudi razprave v organih upravljanja v podjetju, ki so sprejeli vrsto sklepov, katere je kolektiv pričel tudi izvajati. Da bomo komunisti lahko povečali učinkovitost naporov za doseganje boljših rezultatov, bomo v bližnji prihodnosti organizirali sestanek aktiva, ki se ga naj bi udeležili tisti komunisti iz podjetja, ki bodo lahko največ prispevali k intenzivnejšemu gospodarjenju. Mnenja sem, da bomo poleg že ugotovljenih ugodnih rezultatov lahko registrirali še marsikak uspeh Gradisa.

»Gradisov vestnik«: Glede gospodarjenja, enotnega poslovanja in

bodoče organizacije podjetja obstajajo nasprotna mnenja. Kako doseči enotno stališče?

Ing. Skulj: Vsako formiranje nove organizacije sloni na nekaj osnovnih »predpostavkah«, ima neke »novitete«, poleg tega pa nosi v sebi še »prvine« stare ali neke druge orientacije. Tako imajo dvomljivosti dosti možnosti: ali ne verjeti v »predpostavke« in »novitete«, ali pa biti za ali proti »prvinam« stare organizacije. Poleg tega je znano, da je dokaj ljudi po naravi nagnjenih k konservativnosti in smatrajo, da so spremembe običajno premalo preštudirane ali nevarne za ravnotežje, v katerem živijo.

Ker pa nas razmere silijo, da zboljšamo organizacijo, moramo zato poiskati najboljše možno organizacijo, nje uvedbo dobro pripraviti, opustiti morda nekatere »prvine« in z analizami ter mnogimi odkritimi razpravami v kolektivu doseči enotno stališče ter tako omogočiti uspešen start sodobnejše organizacije v poslovanju podjetja.

»Gradisov vestnik«: Kako si zamišljate bodoče delo in organizacijo komunistov »Gradisa«?

Ing. Skulj: V delovanju aktiva zveze komunistov. Sicer pa je delo komunistov v podjetju predvsem njihovo delo v samoupravnih organih in na delovnem mestu.

L. C.

V tej številki:

- Pravice med začasno nezaposlenostjo (2. str.)
- Proslava 20-letnice podjetja (3. str.)
- Planski barometer (4. str.)
- Kako zmanjšati zaloge (5. str.)
- Fantastične številke (6. str.)
- Akordni sistem na Švedskem (7. str.)
- Skozi tunel pod Mont Blancom (8. str.)

MARTIN PLAJBA

Nadaljevanje na 5. strani

Ne le od delovne dobe

Pred razpravo o dolžini dopustov

Temeljni zakon o delovnih razmerjih nalaga delovnim organizacijam, da v enem letu sprejmejo splošen akt, s katerim po določbah tega zakona nudijo pravice, dolžnosti in obveznosti zaposlenih delavcev. Ta rok poteče sicer šele aprila prihodnjega leta. Toda poslovati brez internih predpisov ni mogoče. Delavski svet podjetja je sicer takoj po izidu omenjenega zakona sprejel določene začasne sklepe, ki urejajo vprašanje iz delovnih razmerij, vendar so ti več ali manj pomanjkljivi, ter so bolj začasnega značaja. Zato je nujno, da izdelamo čimprej pravilnik o delovnih razmerjih, ki bo precizno uredil vsa vprašanja o delovnih razmerjih.

Predvidevamo, da bomo pravilnik o delovnih razmerjih izdelali in prediskutirali v kolektivu še do konca tega leta. Najbolj pereče vprašanje v pravilniku se nam zdi poglavje o dolžini in organizaciji odmora in počitka. Tu mislimo predvsem na letne dopuste. Temeljni zakon o delovnih razmerjih določa, da je dolžina dopustov odvisna od delovnih pogojev, to je teže dela, zahtevnosti dela in vpliva dela in delovne okolice, od delovne dobe od delavčevih uspehov pri delu, to je od kvalitete in kvantitete dela ter od posebnih socialnih razmer. Star zakon o delovnih razmerjih pa je določal, da je dolžina letnega dopusta odvisna le od delovne dobe. Čeprav je vsakemu delavcu že po ustavi zajamčena minimalna dolžina letnega dopusta, so kriteriji za njegovo odmero letos bistveno drugačni, kot so bili lani.

Uskladiti že omenjene kriterije: delovni pogoji, delovna doba, delavčev uspeh pri delu in zasebne socialne razmere ter pri tem obdržati tako dolžino letnih dopustov, kot so jih imeli delavci do sedaj, ne bo enostavna naloga. Kako vrednotiti posamezne kriterije, kako najti objektivna merila, kako urediti celoten sistem za odmero dolžine dopustov itd., to so vprašanja, ki zahtevajo temeljit študij in sodelovanje širšega kroga ljudi. Vsaka prehitra odločitev bi se lahko temeljito maščevala bodisi v nezadovoljstvu delavcev ali pa celotnem kolektivu, ki bi izžepal preveč nadomestila OD za dopuste.

Predlog o višini in pogojih za letni dopust je v razpravi. Želimo čimveč konkretnih pripomb in priporočil.

AR.

Analizirati in ukrepati

Nadaljevanje s 1. strani

veda ne bi smeli uvajati kakšnega primitivizma. Tako npr. ne bi smeli zmanjšati stroškov za kadrovanje in za razvoj, kar je pogosto slišati, pač pa pregledati, če ta sredstva res smotno trošimo.

BOLJE ORGANIZIRATI DELO!

Gotovo so prav tu največje »skrite rezerve«. Pri primerljivi gradbeni enoti se pogosto poslužujemo enega pokazovalca »gradbena realizacija na efektivno uro« in pravi- mo temu na kratko »produktivnost«. Strinjam se: cela vrsta objektivnih vplivov povzroča razlike v tem pokazovalcu med enotami, ampak boljšega zaenkrat nimamo. Prepričan sem, da vpliva poleg vseh objektivnih faktorjev v največji meri prav organizacija dela na gradbiščih. Pri tem pa niti nisem omenil možnosti, ki se skrivajo v pomanjkljivi makroorganizaciji našega podjetja, ki jo prav sedaj tako temeljito proučujemo.

KAJ PA INTENZITETA DELA?

Tudi v našem vestniku sem že bral, da ni iskati notranjih rezerv v večji intenziteti dela. S tem se ne strinjam. Dokaz temu je preko- račanje norm, kjer je delo po normah smotno organizirano. Dokaz je tudi vnaša za nadure in za »fuš«, čeprav človek res ne more intenzivno delati več kot 8 ur na dan. Ni mogoče vedno in povsod organizirati delo po normah. Pogosto je tudi zanesljiva evidenca učinka pre- draga. Zaradi tega je pač treba marsikje računati le na delovno zavest.

Vendar bi bilo treba nekaj ukreniti, da bi povečali tudi intenziteto dela.

Navedel sem nekaj področij našega dela, kjer se nahajajo velike notranje rezerve in kjer bomo morali takoj ukrepati. Seveda pa to še daleč niso niti vse najpomembnejše, pa naj o tem prihodnjič še kdo drugi kaj pove.

Ing. Jože Uršič

V zveznem centru za izobraževanje je republiški sindikalni svet organiziral posvetovanje o izobraževanju v gradbeništvu. Posvetovanja so se udeležili tudi predstavniki našega podjetja, vodil pa ga je predsednik republiškega odbora sindikata gradbincev Slovenije Lojze Capuder

Opazne plošče morajo biti pripravljene. Le tako gre delo hitreje od rok

Vsak nad 1000 ur prakse

Pogovor s tečajniki v naši enoletni šoli za strojnike

V našem listu smo že poročali o enoletni šoli, v kateri usposabljam nove kadre, kvalificirane strojnike. Lani na jesen je šola začela, čez poletje pa so se tečajniki — 38 je vseh — marljivo izpopolnjevali v praktičnem delu na raznih gradbiščih.

Pred kratkim smo na centrali srečali skupino tečajnikov, ki bodo že letos postali kvalificirani žerjavisti. Slavko Matijevič, Jože Polček, Maks Merela, Aleko Kolesovski, Venceslav Hostička, Ludvik Sifter in Bogdan Podružnič so nam povedali marsikaj zanimivega o svoji praksi na raznih gradbiščih.

Vsi so bili zadovoljni s praktičnim delom, saj je vsak tečajnik spomladi in poleti opravil na raznih gradbiščih več kot 1000 ur praktičnega dela. Naši bodoči kvalificirani strojniki-žerjavisti so se izpopolnjevali v glavnem na Jesenicah (železarna, hala na Hrenovici in tudi na stolpnicih), v Ljutomeru (vinska klet), v Ravnah (stanovanjski objekti, v železarni), v Ljubljani (stanovanjski objekti v Novih Jaršah), Mariboru (stanovanjski objekti) in v Kranju (stolpiči na Zlatem polju). Na gradbiščih so uporabljali predvsem žerjave znamke Liebherr, Pohorac in Jule Weitz.

»Kako ste kaj napredovali? Bi si upali zdaj popolnoma samostojno upravljati žerjave?« smo poprašali tečajnike.

Vsi so odgovorili pritrdilno in poudarili, da so se v dolgih mesecih praktičnega dela temeljito spoznali z žerjavi. Karkoli bi se zgodilo — so menili — jih ne bi spravilo s tira, znali bi popravili tudi razne manjše okvare. Skratka, vsi so zadovoljni, saj so bili v dobrih rokah, pri izkušenih, starih žerjavistih.

»Kaj pa pomanjkljivosti? Prav gotovo ste doživeli to ali ono, kar vam ni bilo čisto po volji?«

»Težave so bile nekoliko s prehrano,« je odgovoril Slavko Matijevič. »Zlasti v Ljutomeru nam je trda predla, ker smo se morali hraniti v edini gostilni, kjer smo za kosilo plačali 900 din. Ob naših študentskih prihodnjih, ki se sučejo okrog 30 tisočakov, je to precejšen luksuz.« Vsi pa so bili zelo zadovoljni s hrano na Jesenicah in v Mariboru, ne samo s kvaliteto hrane, marveč tudi s primerno nizko ceno.

»Na Jesenicah je bilo težko zaradi prevoza,« je omenil Jože Polček. »Od naselja do nove železarne je skoraj 4 km. Domači delavci imajo karte za avtobus, za nas pa se ni nihče pobrigal. Včasih sem si pomagal tako da me je vzel na kamion ta ali oni šofer, včasih pa sem moral plačati avtobus kar iz svojega žepa.«

No, seveda so to v bistvu manjši spodrsliji in nerodnosti, ki jih bo sicer treba v prihodnje odstraniti, vsi pa so bili s prakso v glavnem zelo zadovoljni. Predvsem so si pridobili vsi toliko znanja, da se na vseh glavnih žerjavih že počutijo kot doma.

Te dni gredo naši žerjavisti še na nekajtedenski specialni tečaj v zvezni gradbeni inštruktorski center, kjer bodo spoznali še razne finese, nato pa se bo enoletna šola še nadaljevala približno mesec dni (od 12. novembra do 15. decembra). Po končanem enomesečnem teoretičnem pouku pridejo na vrsto še zaključni izpiti (od 15. do 20. decembra), nakar bo naše podjetje razdelilo spričevala 38 novim (upajmo, da na zaključnih izpitih ne bo nihče odpovedal) kvalificiranim strojnikom.

Pravice delavca med začasno nezaposlenostjo

Uredništvo »Gradisovega vestnika« je prejelo več vprašanj o pravicah delavca med začasno nezaposlenostjo. Da ne bomo odgovarjali vsakemu posamezniku, objavljamo v naslednjem sestavku nekaj pojasnil.

Delavec ima med začasno nezaposlenostjo pravico do denarnega nadomestila v višini 50 % po- prečnega dohodka delavca v zadnjih 3 mesecih. Prav tako ima delavec med začasno nezaposle- nostjo pravico do zdravstvenega varstva.

Pravico do denarnega nadomestila ima tisti delavec, ki mu je prenehalo delo v podjetju proti njegovi volji to je, da mu je podjetje odpovedalo delovno razmerje.

Te pravice pa ne dobijo vsi začasno nezaposle- ni, temveč morajo izpolnjevati določene pogoje, in sicer:

Pravico do denarnega nadomestila ima tisti delavec, ki je bil pred prenehanjem dela zaposlen najmanj eno leto brez presledka ali 18 mesecev s presledkom v zadnjih dveh letih.

Drugi pogoj je, da se mora delavec prijaviti pristojnemu zavodu za zaposlovanje v 30 dneh po prenehanju dela. Če se delavec v 30 dneh ne oglasi, mu ta pravica ugasne.

Na višino nadomestila vplivajo tudi dohodki članov njegove ožje družine oziroma gospodinjstva. Tako pripada denarno nadomestilo le tistemu delavcu, čigar dohodki članov njegove ožje družine oziroma gospodinjstva, od katerih se plačujejo davki oziroma prispevki, ne presegajo 25.000 din mesečnega dohodka na člana njegove ožje družine, oziroma 50.000 din skupnega letnega katastrskega dohodka od zemljišč, ki so njegova lastnina ali lastnina njegove ožje družine.

Denarno nadomestilo pa ne pripade delavcu, ki mu je delo prenehalo zaradi izključitve iz de- lovne skupnosti (disciplinski odpust, ali če je pre- neh delati na lastno željo).

Izplačilo denarnega nadomestila je odvisno od tega koliko časa je delavec prebil na delu, kar pa je razvidno iz naslednjega pojasnila:

a) 6 mesecev, če ima najmanj eno leto nepre- trganega dela ali 18 mesecev s presledki v zadnjih dveh letih,

b) 12 mesecev, če ima 30 mesecev nepretrga- nega dela ali 50 mesecev s presledki v zadnjih pe- tih letih,

PRAVNI NASVETI

KDO IN KDAJ LAHKO PREMESTI DELAVCA NA DRUGO DELOVNO MESTO V PRIMERU, DA NA TO PREMESTITEV NI PRISTAL?

Po 30. členu temeljnega zakona o delovnih razmerjih se sme delavca, ki uspešno opravlja svoje delovne dolžnosti, brez nje- gove privolitve premestiti na drugo delovno mesto samo, če novo delovno mesto ustreza delovnim sposobnostim delavca.

Izjemoma — ob elementarnih nezgodah lahko razporedi de- lovna skupnost delavca na vsako delovno mesto v delovni orga- nizaciji. Takšna razporeditev pa je le začasna in traja toliko časa, da posledice višje sile odstrani.

Če ima gospodarska organizacija svoje obrate zunaj sedeža podjetja, smejo delavca razporediti na delo iz enega kraja v drug kraj samo z njegovo privolitvijo. Izjemoma pa ni potrebna privolitve delavca, če sama narava dela zahteva, da se delo opravlja v različnih krajih izven sedeža podjetja, kakor je to pri gradbenih podjetjih. Takšno premeščanje pa mora biti pred- videno v statutu delovne organizacije ali v drugem splošnem aktu te organizacije in mora biti delavec o tem obveščen ob vstopu v delovno organizacijo.

ALI JE V DUHU ZAKONA SKLEP O ODTEGOVANJU OSEBNEGA DOHODKA ZA CELO URO, ČE DELAVEC ZAMUDI NA DELO DESET MINUT?

V našem sistemu delitve ni mogoče določiti pavšalnega zmanj- ševanja osebnih dohodkov, kateri morajo biti stvarni rezultat dela po načelu delitve po delu. Odtegovanje osebnih dohodkov za celo uro zaradi desetih minut, predstavlja očitno stari sistem globe in denarnih kazni.

Kaznovati je moč le, če je prekršena disciplinska odgovor- nost, in to po postopku, ki ga predpisuje zakon.

KAKSNA JE UDELEŽBA DELAVCA PRI DELITVI OSEBNEGA DOHODKA PO PERIODIČNEM OBRAČUNU ALI ZAKLJUČNEM RAČUNU?

Osební dohodek delavca, ki predstavlja njegov delež v skup- ni delitvi dohodka, ugotavlja delovna organizacija začasno med letom s periodičnim obračunom in končno po zaključnem računu.

V principu zajema periodični obračun vse razdobje od za- četka leta do konca dobe, za katero se sestavlja obračun. Tako zajema npr. obračun za tretje trimesečje vse devetmesečno ob- dobjje tekočega leta. Delitev osebnih dohodkov obsega torej celotno obdobje, za katerega se dela obračun.

Če je delavec izstopil npr. v IV. trimesečju iz podjetja, obra- čun za preteklih devet mesecev pa se je opravil v času, ko dela- vec ni bil več v delovnem razmerju, ima pravico do svojega deleža v dohodku za vse razdobje, ko je še delal v sorazmernu s časom, kolikor je delal pri podjetju, preden mu je prenehalo delovno razmerje.

Kolikor pa je delitev osebnih dohodkov po osnovah in meri- lih po pravilniku takšna, da se delitev opravlja za posamezno obdobje — mesečno ali trimesečno, je udeležba delavca v dohod- ku odvisna samo od ugotovljenega doseženega dohodka za me- sečno ali trimesečno obdobje.

c) 18 mesecev, če ima 5 do 10 let dela,

č) 24 mesecev, če ima več kot 10 let dela.

Denarno nadomestilo se izplačuje tudi po pre- teklu navedenega časa delavki med nosečnostjo do poroda in po porodu, in sicer toliko časa, kolikor časa ima zaposlena žena pravico do skrajšanega delovnega časa, ker hrani otroka, ter delavcu, ki ga je občinski zavod za zaposlovanje delavcev poslal na strokovno usposobitev oziroma prekvali- fikacijo, in sicer toliko časa, dokler ne preteče čas, ki mu je za to določen.

Delavcu, ki dobiva denarno nadomestilo več kot 12 mesecev, se poveča znesek tega nadomestila za odstotek, za kolikor so se v tekočem letu po- večali življenjski stroški.

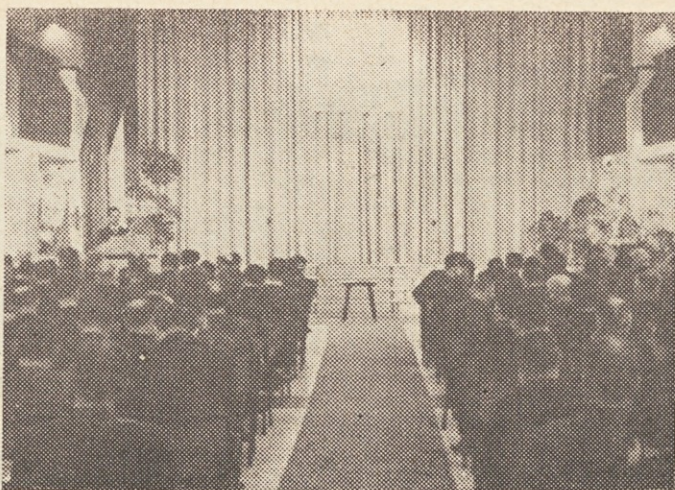
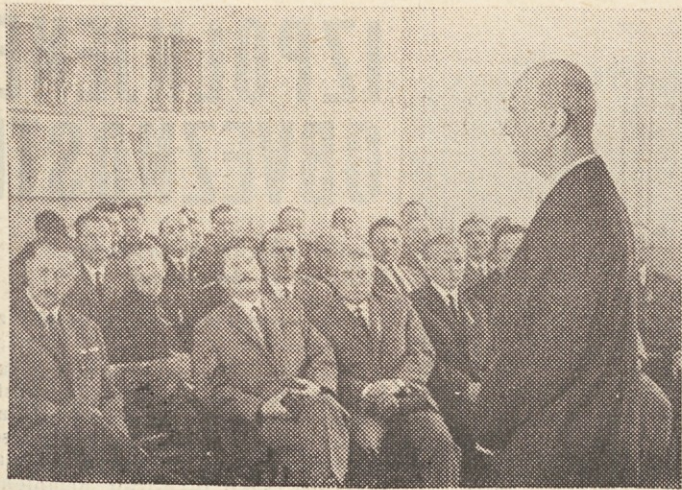
Pravica do denarnega nadomestila preneha:

1. če se delavec zaposli,
2. če izteče čas za prejemanje denarnega na- domestila,
3. če delavec uveljavi pravico do pokojnine ali dopolni starost 65 let (delavec) oziroma 55 let (delavka),
4. če postane delavec trajno in popolnoma ne- zmožen za delo,
5. če odide delavec na odslužitev ali doslužitev vojaškega roka,
6. če odide delavec na prestajanje zaporne kazni daljše kot 3 mesece,
7. če delavec odkloni zaposlitev, ki ustreza njegovi strokovni izobrazbi in telesni zmožnosti,
8. če se delavec dvakrat zaporedoma ne zglaši pri občinskem zavodu in tega ne opraviči ob pre- jemu vabila, ali se ne odzove vabilu občinskega zavoda,
9. če se dohodki delavca in članov njegove ožje družine povečajo nad prej omenjeni znesek.

Delavec, ki mu je prenehalo delo, ima pravico do povračila prevoznih in selitvenih stroškov (ti znašajo najmanj 50 % po tarifi najcenejšega pre- voznega sredstva) zase in za ožje družinske člane, če ga občinski zavod pošlje v drug kraj ali če sam najde zaposlitev v drugem kraju in predloži potr- dilo podjetja, da ga bo zaposlilo.

Delavec, ki prejema denarno nadomestilo, ima tudi pravico do otroškega dodatka.

Za ostala pojasnila se obračajte na kadrovska službo vaših poslovnih enot.

Od leve proti desni: Predsednik komisije za pripravo proslave dvajsetletnice podjetja ing. Borut Maister pozdravlja jubilate -- Slavnostni govor na svečani proslavi v festivalni dvorani v Ljubljani je imel predsednik delavskega sveta podjetja Božo Lukač — Del udeležencev in gostov na osrednji proslavi v Ljubljani

PROSLAVE OB DVAJSETI OBLETNICI PODJETJA

Proslave ob 20-letnici podjetja so za nami. Slavja so bila v vseh naših enotah in deloviščih širom Slovenije. V okrašenih dvoranih so govorniki kritično in objektivno orisali uspehe 20-letnega dela. Doseči takšne rezultate ni majhna stvar, zato je potrebno imeti kolektiv, ki zavestno izpolnjuje vse naloge, se zaveda, kaj hoče in se ne ustraši nobenih žrtev — in takšen kolektiv smo imeli mi.

Teh 20 let je obdobje velikih sprememb v našem družbeno-političnem življenju, obdobje, ko smo začeli brez izkušenj, saj se po zgledih drugih nismo mogli ravnati, ker smo si hoteli zgraditi hišo po svoji podobi, svoji organizaciji in po svojih potrebah. Zato smo v tem času doživljali in doživljamo vrsto sprememb, dobrih in slabih, ker pač ni recepta za zgraditev socialistične družbe. Da, tako buren je bil naš čas, tako da so celo veliki uspehi utonili v pozabo, kajti danes gledamo te zgradbe, ki ponosno svojijo po vsej domovini, in teh ni malo. 2200 že zgrajenih velikih objektov že stoj v ponos vseh gradbincev.

Osrednja proslava 20-letnice podjetja je bila v veliki festivalni dvorani v Ljubljani ob navzočnosti naših jubilatov, predstavnikov družbeno-političnih organizacij, investitorjev in ostalih gostov. Predsednik delavskega sveta podjetja Božo Lukač je orisal uspehe našega 20-letnega dela. Proslava je bila združena s kulturnim programom. Med drugim je pel komorni zbor RTV Ljubljana, recitiral pa je priznani recitator Andrej Kurent, član dramskega gledališča v Ljubljani. Proslave so se med drugim udeležili še Tine Remskar, ki je zastopal predsednika izvršnega sveta SRS, ing. Vladimir Čadež, pomočnik sekretarja za industrijo SRS, Drago Dolinšek, predsednik gospodarske zbornice SRS, Drago Lipič, predsednik ob-

činske skupščine Ljubljana-Center, predsednik destnega sveta Marjan, predsednik ljubljanskega mestnega sveta Marjan Tepina, predsednik republiškega sindikata gradbenih delavcev Slovenije Lojze Capuder, sekretar občinskega komiteja Zveze komunistov Milan Fabijančič ter predstavniki družbeno-političnih organizacij sorodnih podjetij, bivši direktorji našega podjetja in drugi.

MARIBOR — Proslave so bile v vseh večjih centrih. Svečane proslave v Mariboru se je udeležilo nekaj čez 800 članov kolektiva. Poleg domačih gostov, med katerimi najdemo predsednika občinske skupščine Maribor-Center tov. Vadrnala, se je proslave udeležil tudi predsednik republiškega odbora sindikata Slovenije Lojze Capuder. Proslava se je delila v dva dela. Svečani del je bil v spodnji dvorani razstavišča mariborskega tedna, ostali del pa v gornjih prostorih. Organizacija proslave je bila brezhibna ter zasluži jo organizatorji vse priznanje.

CELJE — V slavnostno okrašeni dvorani narodnega doma v Celju je zapel pevski zbor Franceta Prešerna več pesmi. Buren aplavz je bil visoko priznanje kvalitetnemu petju. Član SLG Celje tov. Branko Grubel pa je recitiral več pesmi. Proslave v Celju se je udeležilo 200 članov kolektiva, vsi upokojenici ter vrsta povabljenih gostov, med katerimi tudi Slava Faletič, podpred-

V imenu podjetja je razdelil spominska darila dvajsetletnikom glavni direktor podjetja ing. Hugo Keržan

sednica občinske skupščine Celje, Anton Erjavec, član občinskega komiteja ZK Celje, Milka Centič, član občinskega sindikalnega sveta. Janez Kovačič, zastopnik občinskega odbora socialistične zveze Celje ter drugi gostje in sodelavci podjetja.

RAVNE — Na Ravnah na Koroškem so se delavci zbrali v menzi DUR. Poleg slavnostnega govora, ki ga je imel, predsednik upravnega odbora poslovne enote Tine Zaletež, je bil še spored. Igral je ravenški kvartet, nekaj koroških pesmi je zapel ravenški — koroški oktet, za veselo razpoloženje pa je skrbel humorist Tomaž. Poleg ostalih gostov se je predstave udeležil predsednik občinske skupščine Ravne na Koroškem Franc Pale, organizacijski sekretar občinskega komiteja Ivan Janko, predsednik SZLD Ravne na Koroškem Jože Kert, pomočnik glavnega direktorja ing. Jože Uršič ter drugi gostje.

KOPER — Svečane proslave so bile tudi na Jesenicah, Kopru, Ljubljani in Škofji Loki. V Kopru so na proslavi zapeli dijaki koprškega učiteljskega, med gosti pa so bili Slavko Prijon, direktor stanovanjskega sklada Koper, Vinko Lovrenčič, član občinskega sindikalnega sveta Koper, Rado Strovč, nadzorni organ ter številni drugi gostje.

LJUBLJANA — Svečana proslava v Ljubljani, ki je bila v prostorih Maksa Perca so nastopili Veseli

planšarji z znanim humoristom Karlom. Drugi del proslave pa je bil na avto-cesti Podnart-Ljubno.

JESENICE — Na proslavi v Jesenicah je nastopil SKUD Jesenice z Držičevo igro Tripče de Utolče. Svečane proslave so se med drugim udeležil Ludvik Slavnik, predsednik občinske skupščine Jesenice, Stefan Rodi, predsednik SZLD, Jesenice, ing. Milan Marolt, član občinskega komiteja ZK, ter vrsta ostalih gostov. Svečane proslave so bile tudi v vseh naših obratih.

LJUBLJANA-OKOLICA — Svečana proslava poslovne enote Ljubljana-okolica je bila na sektorju Nove Jarše 22. X. 1965. V kulturnem programu so sodelovali profesorji z grabezne srednje šole Ljubljana-Moste. Slavnostni govor je imel Evgen Trplan, sekretar poslovne enote. Ob tem jubileju je šef poslovne enote Jože Zajc razdelil spominska darila.

Tako so gradisovci svečano proslavili 20. obletnico podjetja. Na vseh proslavah so razpravljali tudi o perspektivnem razvoju podjetja, gospodarski reformi, ki postavlja pred nas odločno zahtevo po večji produktivnosti ter hitrejši prilagajanje tržišču.

Podjetje »Gradis« je ob dnevu proslave prejelo preko 60 telegramov in čestitk raznih sodelavcev, podjetij in družbeno-političnih organizacij.

TISKOVNA KONFERENCA V NAŠEM PODJETJU

Vodil jo je glavni direktor ing. Hugo Keržan

V četrtek, 30. septembra, je bila v našem podjetju širša tiskovna konferenca, na kateri smo predstavniki tiska in radio-televizije seznanili z uspehi in problemi našega kolektiva ob 20-letnici podjetja »Gradis«.

Tiskovne konference so se udeležili predstavniki 9 časopisov, in radio-televizije, in sicer novinarji Dela (Jarc, Prešern), RTV Ljubljana (Tomažič), Večera (Stepančič, Tratnik), Ljubljanskega dnevnika (Ganze), IF (Svabič), Tovariša (Epih, Lapajne), Delavske enotnosti (Domajnko) in Gospodarskega vestnika (Ravnikar). Zastopnike sedme sile je pozdravil naš glavni direktor ing. Hugo Keržan in jim na kratko orisal razvoj našega podjetja od ustanovitve do danes, nato pa je nanašal najbolj aktualne probleme, s katerimi se bori gradbeništvo oziroma naš kolektiv. Zatem so se novinarji zanimali za nekatere probleme v zvezi s stanovanjsko izgradnjo in gradbeništvom nasploh.

Po konferenci so se novinarji odpeljali na eno izmed naših gradbišč, na gorenjsko magistralo. Na gradbišču nove gorenjske ceste je predstavnik tiska sprejel sektorski vodja na gorenjski magistrali, tov. Marjan Primožič. Novinarji so si z vidnim zanimanjem ogledali to veliko gradbišče, ki je delno že izgotovljeno, saj je celotna »ekspedicijska« naredila majhen obhod trase od Podtabora prav do globeli Peračice. Na vse prisotne, zlasti še na tiste novinarje, ki niso še nikoli bili na tem gradbišču, je naredil močan vtis zlasti orjaški viadukt čez Peračico, ki je dolg skoraj 400 m, najvišji stebri pa so visoki nad 70 m. Vtis je še okrepilo lepo, sončno vreme, tako da so se novinarji vrnili v Ljubljano s polnimi beležnicami in tudi številnimi lepimi fotografijami. Novinarji so se zanimali tudi za razne podrobnosti v zvezi z roki izgradnje, delovnimi pogoji na gradbišču, načinom gradnje opornih stebrov v Peračici in še marsičem.

»Gradisov vestnik«

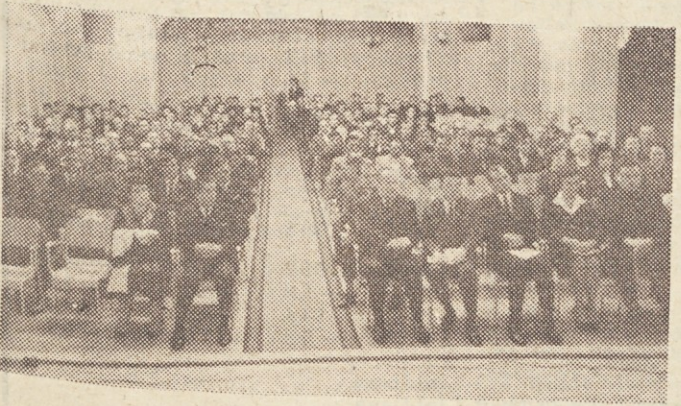
»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis. Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš. — Tiska tiskarna »Tone Tomšič« v Ljubljani — Izhaja mesečno

Predsednik upravnega odbora PE Ravne Tine Zaletež med govorom na proslavi

V Mariboru sta Pohorca poskrbela za dobro voljo. Povedala sta tudi kakšno pikro

Od leve proti desni: S proslave v Celju med govorom šefa poslovne enote tovariša Praprotnika — Na proslavi v Celju so zapeli pevci SK UD »France Prešeren« — V Mariboru pa je v imenu poslovne enote čestital kolektivu šef PE ing. Borut Maister

Tudi vajencem plače po učinku

Sprejet je nov pravilnik
o nagrajevanju vajencev

Delavski svet podjetja je na zadnjem zasedanju potrdil nov pravilnik o nagrajevanju vajencev. V skladu s 147. členom zakona o delovnih razmerjih je višina nagrade odvisna od uspeha v šoli ter od delovne discipline. Po novih kriterijih pripada vajencem takšne nagrade.

Vajencem I. letnika plača podjetje hrano in stanovanje. Poleg tega so vsi vajenci upravičeni na gibljivi del nagrade, ki se suče v razponu od 0—10.000 dinarjev. Vajencem, ki stanujejo izven podjetja, pripada denarna nagrada v višini 17.000 din plus gibljivi del.

Vajenci v II. letu dobe po 21.000, vajenci III. letnika pa 27.000 dinarjev. Poleg tega so upravičeni tudi do gibljivega dela nagrade.

Kriterij za nagrado po uspehu

1. Uspeh pri delu

	din
delo izvršuje hitro in v redu	2500
uspeh dela je srednji in v redu	1500
dela počasi in v redu	1000
dela počasi in ne izkorišča dovolj delovnega časa	—

2. Delovna disciplina

zelo discipliniran — zavestna disciplina	2000
se drži navodil in predpisov je discipliniran, včasih popusti	1500
nediscipliniran, izostaja z dela	—

3. Kvaliteta dela

kvaliteta je stalno nadpovprečna	2500
kvaliteta je dobra in je spreten pri delu	1500
kvaliteta je poprečna	500
kvaliteta dela je slaba	—

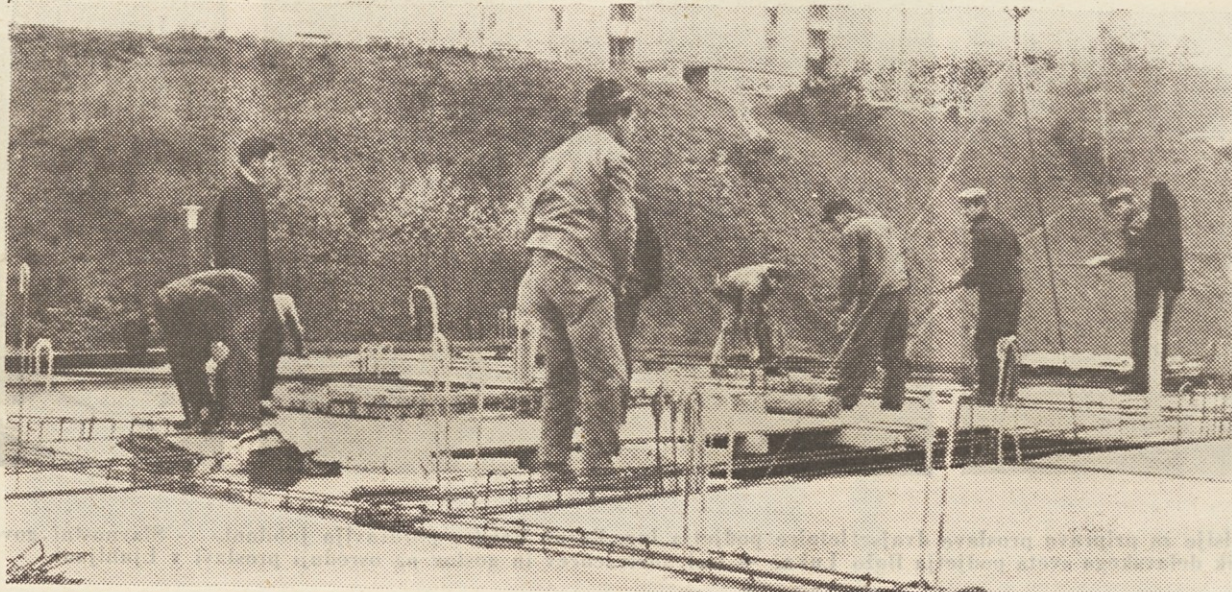
4. Učni uspeh v šoli

odličen	3000
prav dober	2000
dober	1000

Isto velja za vajence kovinske stroke.

Za čas letnega rednega dopusta pripada vsakemu vajencu nadomestilo za nagrado v višini poprečnega zadnjih 3 mesecev.

Poleg tega prejme vsak vajenec letno po eno delovno obleko.

Pripravljanje opaža za betonsko ploščo na Ravnal

Na Ravnah s polno paro

Urejšajo bazo poslovne enote, imajo pa še velike načrte

Situacijski načrt za bazo Ravne na Koroškem ob državni cesti, ki pelje proti Prevaljam, je predvideval izgradnjo vrste objektov za bodočo bazo naše enote na Ravnah.

Danes stojijo v bazi že trije samski domovi ter velika kotlovnica s stanovanjem za kurjača in kopalnico za delavce s skupno 10 prhami. Kopalnica je obložena s keramičnimi ploščami ter spada med najbolj moderno in okusno urejene objekte. Poleg naselja stojijo še garaže in delavnice ter upravno poslopje. Načrt je predvideval še ureditev tesališča in železokrivnice na prostoru 900 m², tega zaenkrat ne bodo gradili, ker je znanjako finančnih sredstev. Predvidevajo pa izgradnjo centralne betonarne, seveda če bo dovolj dela oziroma če bodo gradili Blooming valjarno.

Tako je baza že dokaj urejena. Manjka še ureditev okolice. Občinska skupščina Ravne na Koroškem je obvestila našo PE, da mora zaradi mednarodnega prometa, ki se odvija po cesti, takoj urediti tudi okolico baze. Zato so nedavno pričeli z ureditvijo cestišča ter zelenic v naselju. Poleg tega so pričeli betonirati še plato med garažo in delavnicami.

Ko smo vprašali tehničnega pomočnika Marjana Berčiča, če je to delo zdaj ob reformi in pomanjkanju finančnih sredstev nujno, je med drugim dejal, da je tu teren zelo močvirnat ter je zato gradnja platoja ekonomsko utemeljena, poleg tega pa rabijo ta prostor za betoniranje elementov, pri garažah pa za pranje avtomobilov.

V ostalem pa Ravenčani delajo s polno paro. V gramoznici že stojijo štirje stolpiči, od katerih so vsi že pod streho. Ob bivši cesti, ki vodi v staro naselje, so pričeli z betoniranjem temeljev za bloke 5, 6 in 7 kot jih sami imenujejo. Na gradbišču je zaposlenih 93 ljudi, katerim je zagotovljeno le pol dela za čez zimo.

Za železarno Ravne na Koroškem pa dokončujejo temelje za trafa jeklaro ter 150-tonski most čez Mežo. Na objektih OTKR dela prav tako zaključujejo, gradijo še jedilnico. Tudi na osemletki in vrstnih hišah gredo dela h kraju.

Na objektih DTK, na gimnaziji in v bazi je zaposlenih 23 ljudi. Dela bodo končali sredi novembra. Poleg tega izvršujejo še razna dela v železarni, med njimi adaptirajo staro rafinerijo, samski dom in žerjavno progo.

Skupno je v poslovni enoti zaposlenih 346 delavcev, od katerih jih je 21 v Nemčiji.

Trenutno je dela dovolj. Pojavilo pa se je že vprašanje, kaj bo čez zimo. Predvidevajo sicer licitacijo za gradnjo osemletne šole v Črni ter licitacijo za objekte v železarni. Toda če bo zima huda, bo problem zaposlitve vseh članov kolektiva še večji. Organi upravljanja so o tem že razpravljali in sprejeli vrsto ustreznih ukrepov.

Delajo po 8 ur dnevno, zato si skoraj vsak najde dodatno zaposlitev, saj si Ravenčani v okolici Ravn gradijo nekaj več kot 150 privatnih hišic. Ob sobotah in nedeljah pa se skupine podajo na delo v sosednjo Avstrijo, kjer zaslužijo na uro od 25 do 30 šilingov. Tako se pač vsak znajde, kot se more. O rentabilnosti takega dela je bilo že precej govora. Toda za »nekoga« je vsekakor rentabilno, če ne za drugega — vsaj za individualnega graditelja.

Na splošno pa se ravenski kolektiv uspešno vključuje v novo gospodarsko reformo. Organi upravljanja so si postavili pomembne naloge za uspešno gospodarienje, od katerih, ki je dejal predsednik UO Tone Zaletelj, ne bodo odstopili.

IZPOLNJENE OBVEZNOSTI

Glavni objekti ljubljanske
toplarnice so dokončani

Naše obveznosti smo v celoti izpolnili:

Naslovna slika na prvi strani jubilejne številke »Gradisovega vestnika« nam kaže toplarno v Ljubljani. Ze s te slike je razvidno, da so gradbena dela že skoraj končana, tako da lahko investitor nemoteno izvršuje montažo strojne in elektro opreme. O gradnji toplarne smo že pisali. Po prvotnih predvidevanjih bi morala toplarna začeti s poskusnim obratovanjem že ob koncu letošnjega leta, toda zaradi različnih objektivnih razlogov se je rok podaljšal vse do poletja prihodnjega leta.

Po podatkih, s katerimi razpolagamo, bo imela toplarna od končni dograditvi dva kotla, katerih vsak bo proizvajal po 180 ton pare na uro n to pri temperaturi 535°C in pri tlaku 100 atmosfer. Poleg tega dva odvisno-kondenzacijska turboagregata z močjo generatorjev 32 Gcal na uro za ogrevanje. Pri proizvodnji bosta oba kotla porabila na uro 112 ton velenjskega premoga.

Površina, ki zajema vse objekte z deponijo vred je velika 4 ha. Najvišji je dimnik s 100 m, kotlovnica je visoka 36 m, strojnica 23 metrov itd.

Po mnenju strokovnjakov naj bi toplarna obratovala letno 6300 ur, pri čemer bo proizvajala 367.000.000 kWh električne energije, 560 ton industrijske pare ter 180.000 Gcal toplotne energije.

Prihodnje leto nameravajo začeti z gradnjo parovoda od toplarne do nove tovarne poliamidnih vlaken »Yulon«, ki jo danes s polno paro dokončuje naša poslovna enota iz Zaloga. Iz časopisa »Elektrogospodarstvo« je razvidno, da nameravajo toplarno graditi tudi v Kranju. Po sedanjem izračunu bi znašali stroški te gradnje 10.774.000.000 din, od tega za objekte 9.560.000.000 dinarjev. Posebnost je termoelektrarne pa bi bila, da bi jo kurili z mazutom.

Na splošno pa na objektu toplarne hitijo z zaključnimi deli. Čez zimo bo zaposlenih ca. 40 ljudi. Za prihodnje leto pa bo še ostalo nekaj dela na instalacijah, raznih kanalih in cevovodih ter pri zunanji ureditvi.

Planski barometer za september 1965

PREGLED REALIZACIJE PO POSLOVNIH ENOTAH ZA SEPTEMBER 1965

V septembru se je realizacija občutno dvignila predvsem na račun večje realizacije obratov. Obrati v avgustu niso prikazali celotne realizacije zaradi novih preračunov. Zato je mesečna realizacija obratov v septembru za 43% nad predvidenim.

A. USPEH PODJETJA

V septembru se je realizacija podjetja močno povečala, za ca. 350 milijonov, predvsem na račun večje realizacije obratov, saj se je pri gradbiščih povečala le za ca. 50 milijonov dinarjev. Skupni mesečni plan je podjetje izvršilo s 115% ali za 15% nad predvidenim nivojem za to obdobje. Gradbena dela so bila septembra presežena za 22,3%, medtem ko pri obrtniških delih za 19,6% niso dosegli plana.

Skupni kumulativni plan podjetja je presežen za 1,1%. Gradbena dela so za 2,9% nad predvidenim, medtem ko so obrtniška dela za 8,5% pod planom.

B. USPEH GRADBENIH ENOT

Tudi gradbišča kot celota so pressegla mesečni plan, čeprav ga prejšnji mesec niso dosegla. Skupna dela gradbišč so presežena za 2,1%. Gradbena dela so za 9,5% nad planom za september, medtem ko ga pri obrtniških delih niso dosegla za 19,6%.

Kumulativna realizacija gradbišč se je v primerjavi s planom izboljšala za nadaljnjih 0,2% in je pressegla plan za obdobje januar-september za 0,4% pri skupnih delih. Gradbena dela so za 2,9% nad predvidenim, medtem ko so obrtniška dela za 8,5% pod planom, kar je za 1,6% slabše kot prejšnji mesec.

Pri mesečni realizaciji so pod planom PE-Celje, Jesenice in Ljubljana-okolica.

Največje preseganje mesečnega plana izkazuje PE Ravne (+22,1%), sledi ji pa PE Koper (+11,4%). Pri kumulativni realizaciji pa sta pod planom PE Ljubljana in Celje. Razpon med najvišjim presežkom in najnižjim dosežkom kumulativnega plana ni velik (od -92,9 do

+108,0). V mesečnem planu je PE Kranj izpuščena, pri kumulativnem planu pa je dosežena realizacija do končnega obračuna prikazana kot rebalansiran plan 100%.

C. USPEH OBRATOV

Obrati kot celota so močno popravili realizacijo. Medtem ko v avgustu niso dosegli mesečnega plana za 20,8%, so ga v mesecu septembru presežli za 43,0%. Tudi kumulativni plan je v septembru presežen za 3%, medtem ko v avgustu ni bil dosežen za 3%. Prejšnji mesec sta bila nad planom samo LO Šk. Loka in projektivni biro, medtem ko je v septembru samo LO Škofja Loka za 5,8% pod planom. Pri kumulativnem prikazu pa sta pod planom KO Ljubljana (-0,2%) in LO Škofja Loka (-7,2%).

Produktivnost podjetja kot celote, gradbišč in obratov je kumulativno v okviru predvidevanj. Pri gradbiščih so razen PE Kranj vsi dosegli plan, saj so vsi od 0,2 do 16,9 nad nivojem. PE Kranj je s produktivnostjo za 11,1% pod planom, ker

A. Gradbišča		Planski pokazatelj									
skupaj	realizacija + ali - v %	*Gradis- skupaj	Gradbi- šča skupaj	Ljubljana	Maribor	Celje	Jesenice	Ravne	Lj. ok	Koper	Kranj
		115,0 + 15,0	102,1 + 2,1	103,7 + 3,7	104,0 + 4,0	93,3 - 6,7	96,3 - 3,7	122,1 + 22,1	87,2 - 12,8	111,4 + 11,4	—
Realizacija v % september	gradb.	122,5 + 22,3	109,5 + 9,5	129,3 + 29,3	115,9 + 15,9	111,2 + 11,2	84,5 - 15,5	103,7 + 3,7	104,6 + 4,6	121,1 + 21,1	—
		realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	—
obrt.	realizacija + ali - v %	80,4 - 19,6	80,4 - 19,6	49,2 - 50,8	61,8 - 38,2	67,7 - 32,3	175,5 + 75,5	278,6 - 178,6	56,5 - 43,5	94,3 - 5,7	—
		skupaj	skupaj	skupaj	skupaj	skupaj	skupaj	skupaj	skupaj	skupaj	skupaj
Realizacija v % kumulativno za jan.-sept.	gradb.	101,1 + 1,1	100,4 + 0,4	92,9 - 7,1	101,0 + 7,1	98,3 + 1,7	103,3 + 3,3	108,0 + 8,0	102,5 + 2,5	102,2 + 2,2	100,0 —
		realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	—
obrt.	realizacija + ali - v %	102,9 + 2,9	102,9 + 2,9	97,8 - 2,2	102,8 + 2,8	105,3 + 5,3	101,3 + 1,3	107,9 + 7,9	105,7 + 5,7	107,3 + 7,3	100,0 —
		realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	—
Produktivnost	plan	91,5 - 8,5	91,5 - 8,5	84,0 - 16,0	90,3 - 9,7	85,2 - 14,8	133,8 + 33,8	106,8 + 8,8	95,3 - 4,7	89,3 - 10,7	100,0 —
		realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	—
Opravljen ure v % kumulat.	ure	1524 1603 105,2	1353 1429 105,6	1127 1179 100,2	1398 1498 107,2	1035 1133 109,5	1666 1758 105,5	1440 1542 107,1	1358 1470 108,2	1531 1786 116,7	968 861 88,9
		efekt. ure	efekt. ure	efekt. ure	efekt. ure	efekt. ure	efekt. ure	efekt. ure	efekt. ure	efekt. ure	efekt. ure
vse ure	realizacija + ali - v %	97,8 - 2,2	97,4 - 2,6	97,7 - 2,3	96,0 - 4,0	96,2 - 3,8	96,1 - 3,9	100,8 + 0,8	97,7 - 2,3	91,9 - 8,1	112,4 + 12,4
		realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	—

B. Obrati

Planski pokazatelj		Planski pokazatelj									
Realizacija v % september	realizacija + ali - v %	Obrati skupaj	SPO	KO Ljubljana	KO Maribor	LO Šk. Loka	OGP	Projek. biro			
		143,0 + 43,0	206,0 + 106,0	100,7 + 0,7	168,2 + 68,2	94,2 - 5,8	151,2 + 51,2	135,0 + 35,0			
Realizacija v % kumulativno za jan.-sept.	realizacija + ali - v %	105,0 + 5,0	110,6 + 10,6	99,8 - 0,2	104,1 + 4,1	92,8 - 7,7	102,6 + 2,6	106,6 + 6,6			
		plan	plan	plan	plan	plan	plan	plan			
Produktivnost	realizacija + ali - v %	2046 2124 105,8	2097 2274 108,4	2134 2084 97,7	2003 2058 102,7	1924 1917 99,6	1986 1850 93,2	2324 2567 110,5			
		efekt. ure	efekt. ure	efekt. ure	efekt. ure	efekt. ure	efekt. ure	efekt. ure			
Opravljen ure v % kumulat.	realizacija + ali - v %	99,2 - 0,8	102,0 + 2,2	102,2 + 2,2	101,3 + 1,3	93,2 - 6,8	97,0 - 3,0	96,5 - 3,5			
		realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %	realizacija + ali - v %			

prikazujejo že 2 meseca samo ure in osebne dohodke (ukinitve PE). Po končnem obračunu bo še nekoliko spremembe tudi pri PE Kranj. Pri obratih niso dosegli predvi-

dene produktivnosti KO Ljubljana, LO Škofja Loka in OGP Ljubljana, medtem ko so bili prejšnji mesec vsi razen projektivnega biroja pod planirano produktivnostjo.

Sklepi organov samoupravljanja

UO podjetja

IV. redna seja upravnega odbora podjetja je bila 20. oktobra 1964 na centrali podjetja v Ljubljani

1. Sklepi III. redne seje so bili izvršeni ali pa so v izvrševanju.

2. Z ozirom na sklep III. redne seje UOP naj pošljeta šefa poslovne enote Ravne in Koper ustmeni zagovor o neizpolnitvi obvez v tesarjih in železokrivcih pri gradnji ljubljanske toplarne.

3. Pri kriterijih za ocenitev, ki ne zajamejo kompleksno celote, in pri končni ocenitvi strokovnega kadra v vsakem tromesečju naj sodelujejo šefi poslovnih enot.

4. Odobre se spremembe in dopolnitve »Navodil o načinu ocenjevanja« po kriterijih, navedenih v pravilniku o nagrajevanju strokovnega kadra in organizatorjev proizvodnje po delu.

5. Program dela upravnega odbora podjetja v mandatni dobi 1964/65 je naslednji:

a) Na vsaki seji se vrši razprava o poslovanju ene ali dveh poslovnih enot. Upravni odbor je določil, da se na:

V. seji obravnava poslovna enota Maribor,

VI. seji poslovni enoti Kranj in Ljubljana-okolica,

VII. seji pa obravnava strojno-prometni obrat Ljubljana.

Kolegij naj pripravi načrt za analizo poslovanja navedenih enot. Analizo pripravijo strokovne službe in zadevne poslovne enote. Naslednje enote bo določil upravni odbor na prihodnjih sejah.

b) Na vsaki drugi seji upravnega odbora bo razprava posameznih strokovnih služb centrale podjetja, in sicer:

na V. seji se bo obravnavala splošna služba podjetja,

na VII. seji se bo obravnavala operativna služba podjetja.

Kolegij pripravi načrt za analizo strokovnih služb.

c) Uskladijo se vsi pravilniki s statutom podjetja, in sicer po naslednjem planu:

a) Pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, o osebnih dohodkih na stalnost, o terenskem dodatku, o nadomestilu za ločeno življenje, o potnih stroških, o uporabi privatnih osebnih vozil v službene namene

vse do konca leta 1964

b) Pravilnik o finansiranju individualne stanovanjske gradnje, o dodeljevanju stanovanj, o razdeljevanju spominskih daril, o izplačevanju premij

vse do konca nov. 1964

c) O štipendijah, o delitvi čistega dohodka do konca februarja 1965

č) Izdelati je poslovnik za komisije DSP, svete in odbore DSP ter obstoječe uskladiti s statutom podjetja ter pravilnik o delovnih razmerjih

do konca marca 1965

d) Pregledajo in obravnavajo se predlogi članov kolektiva in organizacij — sproti na vsaki seji.

e) Vprašanja družbenega standarda in rekreacije članov kolektiva (stanovanja, počitniški domovi itd.) se bodo obravnavala na eni seji v januarju 1965.

f) Vprašanja informiranosti članov kolektiva z glasilom podjetja in drugimi načini obveščanja. Vso dokumentacijo, vabila in obvestila se bodo pošiljala na privatne naslove članov UOP. Po en izvod vseh obvestil naj bo vročen sindikalnemu odboru podjetja in drugim organizacijam podjetja.

Uredništvo Gradisovega vestnika bo od V. seje UOP poskusno urediti s tiskarno, da bi bil Gradisov vestnik tiskan že 25. v mesecu ter vsem zaposlenim vročen ob plači.

g) Razprava o poslovnem načrtu podjetja, periodičnih, obračunskih in zaključnih računih podjetja, o novih prevzemih gradbe-

nih del, rokov za predložitve obračunov oz. planov ter aktualnosti predmeta se bo vršila na vsaki seji.

h) Pregled poslovanja, obračun pri dograditvi večjih objektov (300 milijonov dinarjev) se bo obravnaval na seji, ki jo bo določil upravni odbor sproti. Na tem obračunu bi sodeloval tudi polkalkulacijski odelek na centrali podjetja.

i) Aktivizirati je vse komisije upravnega odbora in delavskega sveta podjetja.

j) Pregledati je delo Centra za izobraževanje do konca leta 1964.

k) Pregledati je stanje na tržišču na prvi seji delavskega sveta, ki bo konec oktobra 1964.

l) Pregledati in ugotavljati je izpolnjevanje določil statuta podjetja in drugih samoupravnih aktov.

m) Na vsaki seji je obravnavati situacijo na tržišču in prevzem novih gradbenih del.

6. Razprava v delovnih kolektivih o pravilniku za delitev osebnih dohodkov se vrši po vseh poslovnih enotah ter se apelira na člane DSP, da se te razprave pospešijo.

7. Sprememba pravilnika o uporabi privatnih osebnih vozil v službene namene se predloži delavskemu svetu v potrditev skupno s posebnim sklepom o številu kilometrov za vožnje v kraju službenega potovanja.

8. Glede odpovedi kredita podjetju za nabavo mehanizacije s strani komunalne banke Ljubljana se pooblašča pravno službo podjetja, da toži komunalno banko za izpolnitev celotne pogodbe kot tudi za izplačilo računov, ki so bili doslej banki predloženi, vključno z zamudne obresti. Nabavna služba podjetja naj še v letošnjem letu izvrši vse nabave po odobrenem seznamu.

9. Priporočila občinske skupščine Ljubljana-Center so bila obravnavana ter se vzamejo na znanje.

10. Glede regresa 500 din za delavce podjetja, ki so letovali v drugih počitniških domovih, naj se ugotovi do naslednje seje UOP število teh ljudi in približni znesek.

11. Vloga mladinske organizacije na gradbenem vodstvu Maribor za podporo se odstopi poslovni enoti, da jo reši sama.

12. Upravni odbor podjetja imenuje popisne komisije za leto 1964 v naslednjem sestavu:

Centralna popisna komisija:

Anica Lenščak, predsednik

Ivan Čiringer, član

Ivan Božič, član

Ivan Keršič, namestnik
Vlado Šanca, namestnik
Franc Magišta, namestnik

Glavna popisna komisija za popis osnovnih sredstev in sredstev skupne porabe:

Janez Zupan, predsednik

Albin Kopač, član

Bogomil Korbar, član

Komisija za popis nedovršene proizvodnje in lastnih investicij v gradnji:

Ing. Milivoj Šircelj, predsednik

Ing. Ignac Brenčič, član

Janez Skofic, član

Glavna popisna komisija za popis terjatev in obveznosti v podjetju:

Peter Kunej, predsednik

Malči Rezec, član

Bruno Wabra, član

Popisna komisija za popis materiala in drobnega inventarja:

Pavel Satler, predsednik

Rudi Skrabar, član

Romana Tome, član

Popisna komisija za popis osnovnih in obratnih sredstev centrale:

Franc Magišta, predsednik

Ivan Pergar, član

Mirko Feldin, član

Popisna komisija za popis materiala in drobnega inventarja v centralnem skladišču:

Pavel Satler, predsednik

Anton Pucelj, član

Anton Kuhar, član

Predsednik UO podjetja:

Ing. Rudi Cerkovnik

UO OGP

III. redna seja upravnega odbora Obrata gradbenih polizdelkov je bila 7. oktobra

DNEVNI RED:

1. Delitev kreditov proslcem stanovanj,
2. Razno.

Predsednik stanovanjske komisije tovariš Alojz Remec je seznanil člane UO z delom stanovanjske komisije ter tolmačil spisek

prosilcev za stanovanja in za kredite za nakup stanovanj, ki ga je predložil UO v odobritev. Pripomnil je, da ta spisek ni fiksen in da ga lahko UO po svoji presoji spremeni.

Sklep: Odobri se spisek prosilcev, ki ga je predložila stanovanjska komisija.

Na razpolago je znesek 10 milijonov din bruto, ki se bo razdelil med najnujnejše prosilce za kredite.

Sklep: 7.200.000 din neto razpoložljivega denarja, se razdeli med interese za kredite po naslednjem vrstnem redu:

1. Ivan Plut	500.000 din
2. Vlado Osolnik	2.572.000 din
3. Milan Krakar	2.353.000 din
4. Branko ing. Pirih	2.000.000 din
	7.425.000 din

Razliko, ki primanjkuje (7.200.000—7.425.000) se dodeli iz sklada skupne porabe.

Stanovanjski problem bo v treh letih verjetno mnogo manj pereč. Seveda bodo morali tisti prosilci, ki niso zainteresirani za kredite, temveč za stanovanja, ravno tako pri-spevati svoj delež.

Sklep: Takoj, ko bodo razpoložljiva sredstva, se po vrstnem redu na spisku prosilcev delijo krediti naprej.

Ad 2. Tov. šef je omenil, da je v razpravi osnutek novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov. V ta namen bomo organizirali razprave po obračunskih enotah. Ta osnutek je v osnovi sicer dober, ima pa neke pomanjkljivosti, npr. pri delavcih bi moral biti neki razpon v isti kvalifikaciji. Dodatek na podražitev bo odpadel, stalnost pa bo zaenkrat še ostala.

Balinarski klub obrata prosi za posojilo našega avtomobila, za izlet, ki ga bo organiziral dne 11. X. 1964.

Sklep: Posojilo avtomobila se odobri pod pogojem, da vozi tov. Anton Pogačnik, mojster mehanične delavnice.

Predsednik UO OGP:
Ivan Suster

DS Ljubljana

Sklepi III. redne seje DS gradbeneg vodstva Ljubljana dne 13. X. 1964

1. Ugotovi se, da so sklepi I. izredne seje DS izvršeni.

2. Odobri se poročilo o izpolnitvi tričetrtletnega plana in poročilo o tričetrtletnem obračunu proizvodnje.

3. Sprejme se predlog UO, da se na osnovi izkazanega uspeha tričetrtletnega obračuna proizvodnje izplača osebni dohodek delavcem v višini 26.750.000 din. Sredstva v tej višini so bila odobrena PE Ljubljana s sklepom CDS ob delitvi čistega dohodka za prvo polletje 1964.

4. Sprejme se predlog UO gradb. vodstva za izplačilo nagrad organizatorjem proizvodnje na osnovi ocen, ki jih je izvršila za prvo polletje centrala podjetja, za posamezne delovodje pa vodstvo PE upoštevajoč pri tem pogoje dela.

5. Sprejme se predlog UO za nakup stanovanj članom kolektiva v stanovanjskih blokih Gradis-62 v Šiški:

- 2 trisobna stanovanja,
- 1 dvosobno stanovanje,
- 4 enosobna stanovanja

V ta namen je angažirati sredstva iz sklada skupne uporabe v višini 20.800.000 din, lastni delež bodočih stanovalcev v višini 10 % od nabavne vrednosti stanovanj in posojilo v višini 50 % nabavne vrednosti stanovanj, ki ga je pridobiti pri pristojnem stanovanjskem skladu.

6. K osnutku novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov ima delavski svet tele pripombe:

1. Predložena tabela startnih osnov sicer služi za ocenitev posameznih delovnih mest in kvalifikacij po stopnjah izobrazbe, ne omogoča pa nagrajevanja po delu za vsakega posameznika. Medtem ko je pri višjih kvalifikacijah to možno urediti deloma z dodatnimi točkami za položaj in točkami za šolsko izobrazbo in manjšim obsegom dela, to pri NKV in PKV ni omogočeno.

Pri določenih kvalifikacijah in delovnih mestih nudi tudi stimulativno nagrajevanje za organizatorje proizvodnje možnost delitve OD po delu. Za delavce sicer obstaja

skupinski akord, ki je podlaga za delitev OD po dejansko opravljenem delu za celotno brigado ali akordno skupino. Ni pa možno tega deliti individualno po zaslugi posameznika, ker vsi participirajo z enakimi osnovami. Čista delitev osebnega dohodka po delu je sedaj omogočena samo individualnim akordantom.

Zato naj bi komisija DSP proučila ta problem in predlagala ustrezen način delitve osebnih dohodkov po delu za delavce. Predlaga se naslednje variante:

- a) razpon pri osnovnih točkah;
- b) kategorizacija npr. KV I. II. III.;
- c) dodatek za storilnost, predviden v posebnih koloni;
- č) obvezno navodilo, kdo naj oceni storilnost posameznika v skupinskih akordih in pri režijskem delu in kdaj naj se tako ocenjuje. Ali je taka ocenitev lahko nižja, to je, da delavec prejme manjše število točk, kot je to določeno s tabelo startnih osnov.
2. Startna osnova za tehnike SŠ naj se določi na 450 točk.
3. Dodatek za delovno prakso naj se za SŠ po 9 letih dvigne na 100.
4. Za delovno mesto referenta za obrtniška dela naj se predvidi višja strokovna izobrazba.
5. V tabeli naj se upošteva razlika pri posameznih delovnih mestih enakih rangov. Smatramo, da je teža, in odgovornost delovnega mesta npr. šefa gradnje (VS v rangu šefa oddelka) neprimerno večja od delovnega mesta v istem rangu, toda druga stroka.
6. V oddelkih finančno knjigovodstvo, materialno knjigovodstvo, obračun OD in v kadrovskem oddelku naj se predvidijo 3 delovna mesta, in sicer: samostojni referent, referent in delovno mesto brez ranga, kakor je to sedaj predvideno v shemi za gradbeno vodstva v materialnem oddelku.

Predsednik DS gradb. vodstva Ljubljana:
Franč Pehan

DS Koper

III. redna seja DS »Gradiš« PE Koper
je bila 30. IX. 1964 ob 15. uri v televizijski
sobi naselja

Dnevni red:

1. Pregled finančnega stanja in izpolnitev plana;
2. Nove akontacije na osebni dohodek;
3. Problemi gradbišča in perspektiva za leto 1964/65;
4. Razno.

Ad 1. Šef komercialne službe tov. Kristina Horvat pojasni realizacijo gradbenih in obrtniških del po mesečnem poročilu za mesec avgust 1964. Poročilo je sprejeto.

Ad 2. Tov. Bilas obrazloži, kaj in kako je potrebno vedeti za nove akontacije za osebni dohodek na osnovi statuta. Startna osnova naj bi bila predvsem: šolska izobrazba, položaj delovnega mesta, samostojni referat in drugo. Upoštevati je potrebna delati in drugo. Upoštevati je potrebno delovno dobo posameznika. Vse potrebne podatke je zbrati najkasneje do 15. X. 1964 in jih dostaviti centralo. Najnižja režijska ura naj bi bila 43.000 din brez dodatka na strokovno dobo. Stalnost ostane nespremenjena.

Ad 3. Tov. Bernard Gabrijelčič, šef PE, obrazloži perspektive dela za leto 1964/65, in sicer: do spomladi 1965 imamo dela dovolj, problem bo nastal šele kasneje, ker pa imamo namen nadaljevati gradnjo novega stanovanjskega naselja pod Morkovim hribom, bo tudi to z nadaljevanjem stalnih skladišč v luki Koper, brez težav premostiti.

Zaradi odobrenega dela in sklepa centralnega DS za gradnjo »samskega doma« naše poslovne enote bo potrebno nekaj preostalega denarja ob koncu leta prispevati za delo istega.

Ad 4. DS naše poslovne enote odobri plačilo pogrebnih stroškov za pokojnega delavca tov. Jakoba Kajina. Sklep se dostavi centralnemu DS v Ljubljano.

Mladinski organizaciji Občinski komite ZMS Koper se sporoči, da se zaradi pomanjkanja finančnih sredstev v letošnjem

letu ne more prispevati h gradnji mladinskega kluba v Kopru.

Ob poročilu o delavski menzi edinice je DS mnenja, da se zaradi male potrošnje obrokov zreducira osobje menze. Zaradi stroškov se pri tako majhnem obratu ne izplača kuhanje za 20–70 ljudi. Dokončno se bo odločilo na prihodnjem sestanku skupaj z delavci, ki se še hranijo v menzi.

Tov. Karlo Flajhtinger prosi za nekaj gradbenega lesa za barako ob stanovanjski hiši v Semečeli. Mnenje DS je, da je posojanje vsakega materiala nujno vezano z reverzom in z določeno odškodnino. S tem, da zgradi tov. Flajhtinger svojo hišo, pridobi naša poslovna enota eno stanovanje. Brez vednosti komercialnega šefa tov. Kristine Horvat se nikomur ne izda material, ravno tako brez evidence prodani ali posojeni material. Za les se mu odobri takoj, za količino ostalega materiala se mora dogovoriti s komercialnim šefom.

Na podlagi pravilnika o nagrajevanju je naša centrala v Ljubljani ocenila tudi našo poslovno enoto, in sicer: Sektor Salara, sektorskega vodje 0.24 delovodjo pa na 0.14. Isto velja tudi za sektor v luki Koper. Nadalje šefa PE na 0.37, komerc. šefa na 0.27 in strojni referent na 0.19, kar velja za 1. polletje 1964.

Sklep DS poslovne enote za omenjeno nagrajevanje je dostaviti centralnemu DS v Ljubljano.

Glede poda v televizijski sobi je DS mnenja, da ga je treba čimprej popraviti.

Predsednik:
Rudi Novak

DS OGP

IV. redna seja delavskega sveta Obrata gradbenih polizdelkov je bila 14. 10. 1964.

DNEVNI RED:

1. Pripombe na osnutek novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov,

2. Poročilo s sestanka iniciativnega odbora za formiranje združenj betonarn SFRJ,

3. Razno,

AD 1. Dane so bile sledeče pripombe:

a) Razčistiti je pojme za posamezne range posameznih delovnih mest (definirati stopnjo ranga: kaj dela, s kolikimi podrejenimi itd.) in njihovo stopnjo odgovornosti.

b) Za strokovno izobrazbo je potrebno bolj razčleniti posamezne kvalifikacije: KV I, KV II, PK I, PK II, PK III itd. in po poslovniku enote definirati posamezne zadolžitve.

c) Vrednotiti veljavnost posameznih šol (tečajev), internih in eksternih.

d) Posebno naj se predvidijo olajšave za borce NOV.

AD 2. Tov. šef je poročal o sestanku vseh večjih betonarn, ki je bil v podjetju »Beton« Novi Sad.

Namen sestanka vseh proizvajalcev betonskih prefabrikatov je bil, da formirajo poslovno združenje, ki bi imelo te naloge:

1. Organiziranje proizvodnje s pomočjo modernih tehničnih in tehnoloških postopkov,

2. Organiziranje in povezovanje zainteresiranih gospodarskih organizacij, ki imajo skupen interes za realizacijo vseh vrst prefabrikacij gradbenih elementov, ki služijo predvsem za industrializacijo gradenj.

3. Združenje bi zastopalo interese svojih članov pred oblastmi in pravočasno javljalo vse zadržke, ki jih imajo v svoji proizvodnji.

4. Komisija iniciativnega odbora je dobila nalogo, da pripravi konkretne predloge o proračunskih stroških tega združenja in konkretizira članarino v znesku 0,5 promila od bruto dohodka posameznega člana, to je v našem primeru 500.000 din.

V našem interesu je, da stopimo v članstvo tega združenja, ker je le v povezovanju skupnih interesov možno doseči zadovoljive rešitve.

Sklep: Delavski svet soglaša s predlogom, da pristopimo k združenju.

AD 3. Tov. Nuša Piškur, zaposlena na centrali podjetja, prosi, da se ji odobri prodajo zidakov ZBV po nižnjih ceni.

Sklep: Odobri se 10 % popust ob pogoju, da predloži gradbeno dovoljenje.

Predsednik DS OGP
Vlado Osolnik

UO Maribor

Izvleček sklepov IV. redne seje Upravnega odbora Gradiš GV Maribor z dne 16. 9. 1964.

1. Delavskemu svetu je predlagati, da vloži na centralo podjetja zahtevek za ponovni rebalans plana našemu gradbenemu vodstvu.

2. Za pripravljanje plana ter vse kasnejše spremembe se imenuje posebna komisija v sestavi: ing. Ivan Lah, ing. Franc Gačnik, Lado Janžekovič, Martin Zajšek in Jože Pukšič.

3. Komisija v navedenem sestavi naj se čimprej sestane ter prouči potrebo po rebalansu plana, o tem pa poroča na prihodnji seji DS.

4. Vse prošnje za cement je UO ugodno rešil, prosilcem se odobri odkup iz gradbišča Kidričevo.

5. Delavskemu svetu je predlagati, da potrdi sestav nove komisije za stanovanjska vprašanja, in sicer naj jo sestavljajo: Martin Zajšek, Alojz Sinko in Ludvik Javernik.

6. Odobrijo se sredstva za nakup najnujnejših šolskih potrebščin vajencem I. letnika v znesku 39.090 din, s tem da se posameznikom določeni zneski postopoma odtegujejo.

7. Na podlagi prošnje Gradbenega šolskega centra Maribor se nabavijo knjige v znesku ca. 20.000 din iz sklada skupne porabe ter se dajo na razpolago tamkajšnji knjižnici.

8. Odločbe disciplinske komisije se vzamejo na znanje.

Predsednik UO

Miro Zorž I. r.

DS Maribor

Izvleček sklepov III. rednega zasedanja DS GV Maribor z dne 24. 9. 1964.

1. Potrdi se 2. sklep UO glede sestava komisije za pripravljanje plana in vseh kasnejših sprememb, in sicer: Ing. Ivan Lah, ing. Franc Gačnik, Lado Janžekovič, Jože Pukšič ter Martin Zajšek.

2. Potrdi se 5. sklep UO oz. predlog za sestav komisije za stanovanjska vprašanja, ki jo sestavljajo: Martin Zajšek, Alojz Sinko ter Ludvik Javernik.

3. Razformirati je koordinacijsko komisijo in komisijo za ocenjevanje ter podkrepiti delo komisije za notranjo delitev osebnih dohodkov »Gradiš« GV Maribor, ki jo sestavljajo: ing. Franc Gačnik, Martin Zajšek, Vinko Veit, Jože Pukšič ter Anton Skerget.

4. DS smatra, da je rebalans plana za GV Maribor previsok, zato pooblašča komisijo v sestavi ing. Gačnik, ing. Lah, Janžekovič, Zajšek in Pukšič, da pripravi predlog za spremembo rebalansa plana, katerega naj preko UO pošlje na DSP, najkasneje do 5. oktobra 1964.

Komisijo skliče tov. šef inženir.

5. Na podlagi GV Celje se odobri tov. Francu Ljubecu stanovanje tov. Filipiča v stolpnici, njegovo dosedanje stanovanje pa se zagotovi tov. Aleksandru Gašperju.

GV Celje naj iz svojih skladov prispeva 3 milijone dinarjev.

6. Z vsemi člani kolektiva, katerim se bo v prihodnje dodelilo stanovanje, je skleniti pogodbe, na podlagi katerih bodo prosilci vezani na podjetje za določen čas.

7. Razpišejo se volitve v svete obračunskih enot gradbišč »Garaže«, »Stanovanja za trg« ter »Srednja Drava I«

8. Potrdi se sestav komisije za volilne imenike ter volilne komisije, kot je bilo določeno za osnovne volitve in sicer:

Komisija za vol. imenike: Ivan Gajšt, predsednik, Jelica Ozvaldič, član, Lojzka Vogrin, član.

Volilna komisija: Albert Steineker, predsednik, Edvard Volk, član, Oton Sokol, član.

9. Plan kadrovske komisije se načeloma potrdi, s tem da se program koordinira tako, da ne bo presegal kompetenc ostalih organov in komisij.

10. Zelezokrivcem se na terenu Slov. Bistrice in Ljubotomer prizna polovica dnevnice, to je 1250 din za čas do 3 dni, če pa traja takšno delo več kot 3 dni, se jim prizna terenski dodatek.

11. V kolegij GV Maribor se namesto Alberta Spindlerja, ki je na delu v tujini, določi tov. Miroslav Zorž.

12. Komisijo DSP za mehanizacijo je naprositi, da takoj naroči osebni avto Fiat

1300 — tipa Caravan. Polovico nabavnih stroškov bo krila naša enota.

Oba stara avtomobila se naj izločita.

13. Komisija v sestavi ing. Lah, ing. Gačnik, Pukšič, Janžekovič in Zajšek naj izvede poskusno ocenjevanje na podlagi starega pravilnika za nagrajevanje organizatorjev proizvodnje, oziroma dopolnitev novega pravilnika.

14. DS pooblašča UO, da na svoji prihodnji seji zahteva poročilo imenovane komisije, ki naj pripravi končne predloge.

Kolikor bodo ti sprejemljivi, se jih pošlje na DSP.

15. Tovarni dušika Ruše se proda 6—7 sob v novem samskem domu v vrednosti 11 milijonov din, kar naj kupec poravnava iz svojih skladov.

Predsednik DS
Alojz Lisjak l. r.

UO Maribor

SKLEPI

V. seje UO dne 2. 10. 1964

1. Potrdi se predlog komisije za poskusno ocenjevanje organizatorjev proizvodnje in sicer, da se izplača ves gibljivi del za prvo polletje, DSP pa se predlaga, da sklep UO potrdi.

2. Potrdi se predlog komisije za rebalans plana, določen našemu GV za leto 1964 in sicer nominalno 3.651.000.000 s tem, da se pri ocenjevanju organizatorjev proizvodnje upošteva pri kriteriju »doseganje fin. plana« relativno znažanje plana na 3.400.000.000.

Obenem je predlagati DSP, da se naj na podlagi okoliščin navedenih v zapisniku, določimo naši PE novo razmerje med osebnimi dohodki in skladi in sicer 90 : 10.

3. Kolikor Kmetijska zadruga »Kombinat Jeruzalem« v Ormožu ne pristane na plačilo razlik v cenah gradbenih storitev, izvirajoč iz letošnjega povišanja mezd, je treba dela v Ormožu ukiniti in delovno silo razmestiti na druga gradbišča oziroma objekte, ki so za nas ekonomično ugodnejši.

4. Zdravstveni dom Ljutomer naj izvede cepljenje proti tetanusu za vse delavce

gradbišča Ljutomer, za kar bo podjetje krilo stroške tj. 400 din po osebi.

5. Vloga tov. Marjana Starovesnika, ki se nanaša na izplačevanje kilometrine za os. avtomobil, se odstopi UOP.

Istočasno je vložiti vprašanje glede izplačevanja kilometrine ostalim članom kolektiva, ki svoje os. avtomobile uporabljajo v službene namene.

Predsednik UO
Miro Žorž l. r.

UO Ravne na Koroškem

SKLEPI

1. redne seje UO PE »Gradiš« Ravne na Koroškem z dne 20. julija 1964

1. Predlaga se potrditev rebalansa plana za leto 1964 od 1,2 na 1,350 milijarde din.

2. Predlaga se potrditev polletnega obračuna PE.

3. Za gibljivi del osebnih dohodkov po polletnem obračunu se nameni kvota 12 milijonov dinarjev.

4. Zadolži se tov. Lihtenebergerja, da pripravi kvalifikacijski oziroma strukturni sestav po posameznih OE za podelitev dodatnih točk.

5. Na pritožbe za zaračunane stanarine se sklene, da se prizadetim zaračunava stanarina, povečana za 25 % od cene stanarin naših delavcev.

6. Tov. Ivan Valente je po sklenjeni pogodbi iz leta 1962 dolžan poravnati razliko stroškov adaptacije njegovega stanovanja v znesku 16.000 dinarjev.

7. Tov. Janez Knap mora v primeru, da bo izpraznjeno stanovanje uporabil za lastne potrebe, plačati razliko stroškov adaptacije v znesku 109.000 dinarjev.

8. ODS se predlaga, da se v okviru obstoječih možnosti kupijo 2 do 3 stanovanja pri stanovanjskem skladu občine Ravne (7 milijonov).

9. Na prošnjo za prispevek Planinskemu društvu Ravne na Koroškem se odobri 5 vreč cementa.

10. Prošnja tov. Jakoba Slaviča za zaposlitev se zavrne.

11. Tov. Franju Srčiču se dodeli dodatna soba, ki jo je zasedel tov. Ludvik Tekáč.

12. Tov. Antoniji Kočet se odobri prodaja cementa, rabljenih desk pa nimamo.

Predsednik UO:
Karel Ficko

DS Ravne na Koroškem

SKLEPI

2. redne seje ODS PE »Gradiš« Ravne na Koroškem, z dne 21. julija 1964

1. Potrdi se rebalans plana za leto 1964 od 1,2 na 1,350 milijarde dinarjev.

2. Potrdi se polletni obračun PE.

3. Za giblivi del osebnih dohodkov se po polletnem obračunu namenijo kvota 12 milij. din.

4. Zadolži se tov. Lihtenegerja, da pripravi kvalifikacijski oziroma strukturni sestav po posameznih OE za podelitev dodatnih točk.

5. Na pritožbe za zaračunane stanarine tujim stanovalcem se sklene, da se prizadetim zaračunava stanarina, povečana za 25 % od cene stan (družin) naših delavcev.

6. Tov. Ivan Valente je po sklenjeni pogodbi iz leta 1962 dolžan poravnati razliko stroškov adaptacije stanovanja v znesku 16.000 din, tov. Knap pa mora v primeru, da izpraznjeno stanovanje uporabi za lastne potrebe, prav tako plačati razliko stroškov adaptacije v znesku 100.000 din.

7. Pri stanovanjskem skladu občine Ravne se kupijo 2 do 3 stanovanja (7 milijonov), kolikor bi le-ta bila še na razpolago.

8. Glede ponovne uvedbe akordov v mehanični delavnici se je pogovoriti s strojnim referentom tov. Kokošinekom.

Predsednik ODS:
Nikola Novak

DS Biro za projektiranje

ZAPISNIK

IV. seje delavskega sveta Biroja za projektiranje, študij in razvoj dne 22. 4. 1964

Odsotni: Ing. Cerkovnik, Ing. Hiler, Den-del, Markun.

Dnevni red:

1. Disciplina
2. Stanovanjsko vprašanje
3. Razno

Ad. 1 Pomočnik gl. dir. ing. Uršič je opozoril kolektiv, naj točno prihaja v službo in se udeležuje predavanj, ki jih prireja centrala. Kdor zapusti delovno mesto med službenim časom, mora dobiti predhodno dovoljenje od neposrednega šefa.

Ad. 2 Ing. Vede in ing. Dolenc sta poročala o stanovanjskem vprašanju. Upravni odbor je sprejel prošnjo od naslednjih članov kolektiva: tov. Rebule — enosobno stanovanje, ing. Poženel — dvosobno stanovanje, ing. Dolenc — trosobno stanovanje.

Biro razpolaga s sredstvi, ki jih je po bilanci 1963 razporedil na sklad za stanovanja in sicer: bruto 5.000.000 din, to je neto 2.900.000 din, ter kvota iz leta 1962 v znesku neto 1.400.000 din, skupaj neto 4.300.000 din.

Upravni odbor Biroja predlaga delavskemu svetu, da se predvidi kvota za stanovanja. Delavski svet je predlog sprejel.

Ad. 3 Delavski svet zadolži tov. Smoleta, da se poveže z izobraževalnim centrom zaradi strokovnih ekskurzij, tečajev in podobno.

Predsednik DS:
ing. Ivo Jeršan

DS OGP

SKLEPI

II. redne seje Delavskega sveta obrata gradbenic polizdelkov, ki je bila dne 13. VIII, 1964

1. Bilanca za 30. VI. 1964 se sprejme.

2. Osnutek pravilnika o dodeljevanju posojila za nakup stanovanj se sprejme in velja kot pravilnik.

3. Prošnji tov. Alojza Kepica se ugodno ter se mu odobri 25 % popust za zidake, ostali material, cement, betonsko železo, pa dobi po naših nabavnih cenah.

4. Prošnji tov. ing. Borisa Vedeta se ugodno, di in se mu odobri 25 % popust za zidake slabše kvalitete.

Predsednik DS OGP:
Vlado Osolnik

Delitev dohodka mora biti povezana z rezultati gospodarjenja

Z gospodarsko reformo se spreminja položaj delovnih organizacij pri delitvi družbenega proizvoda. Osebnih dohodkov dobivajo ustrezno mesto v strukturi cene za proizvode in storitve. Gospodarska reforma daje osebnim dohodkom novo mesto pri določanju politike gospodarskega razvoja, računa z njimi kot elementom, ki poganja ta razvoj in spodbuja k povečanju produktivnosti dela.

Ta namen bo mogoče doseči s tem, da bo glavna skrb in pozornost organov upravljanja v delovnih organizacijah usmerjena k boljši uporabi delovnih sredstev, k popolnejšemu izkoriščanju surovin in materiala, k boljšemu gospodarjenju z njimi itd.

Novi pogoji za gospodarjenje nujno zahtevajo, da upoštevamo nova razmerja v delitvi dohodkov na sredstva za osebne dohodke in na sklade in nova razmerja v delitvi osebnih dohodkov. Potrebno bo ustrezno spremeniti pravilnike o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. V tej zvezi je nujno ugotoviti in presoditi nov položaj, spoznati poslovne stroške in dohodek, s katerim bo mogoče razpolagati, analizirati delovno poslovanje, organizacijo dela in tehnološki proces ter ugotoviti rezerve in možnosti za njihovo izkoriščanje. S tem se bo zboljšal materialni položaj delavcev in sploh povečala materialna osnova delovne organizacije.

Prizadevati se je treba za popolnejše metode delitve in ustreznejše osnove in merila za delo. Težišče naj bi bilo v izpopolnjevanju tistih instrumentov, ki bodo najbolj neposredno spodbujali delavce k večji produktivnosti dela, k boljši kvaliteti, k zboljšanju delovne discipline, da bo posameznik kakor tudi delovna enota in delovna organizacija kot celota dosegla večje delovne učinke in bolje gospodarila.

Delitev osebnih dohodkov mora biti neposredno povezana z rezultati gospodarjenja in ne bi smelo biti nobenih subjektivnih vplivov na delitev.

O tem je razpravljala tudi zvezna skupščina, ki dalje priporoča delovnim organizacijam, da v obdobjih, ko so uspehi gospodarjenja ugodnejši, izločajo del sredstev v rezervni sklad osebnih dohodkov, iz katerega bodo v obdobjih, ko doseženi dohodek ne bo zadoščal, začasno izplačevale osebne dohodke. Ta sredstva pa bo treba vsakakor čimprej nadomestiti iz večjega dohodka, doseženega z večjim prizadevanjem in boljšim gospodarjenjem.

Dosedanje izkušnje so pokazale, da so bila skupna obravnavanja organov upravljanja delovnih skupnosti, sindikatov, zbornic in drugih zainteresiranih družbenih faktorjev, zelo koristna. Pokazala so, da je mogoče skupaj bolje spoznati odprte probleme delovnih skupnosti in učinkovitejše podpreti njihova prizadevanja, da z boljšo notranjo delitvijo ustvarijo pogoje za večjo produktivnost dela in hitrejšo naraščanje standarda delovnih ljudi.

Skupščina dalje poziva družbeno-politične skupnosti, sindikate, zbornice in druge družbene faktore, da podpro vsa pozitivna prizadevanja delovnih skupnosti in njihovih organov upravljanja ter jim pomagajo pri uresničevanju zastavljenih smotrov.

Organi upravljanja našega podjetja glede na navedena priporočila in po lastni spodbudi stalno spremljajo in analizirajo poslovanje glede na tržne odnose in zunanje vplive na notranje odnose v delitvi.

Izboljšati bo potrebno notranjo organizacijo poslovanja in so v ta namen že izvedene obširne priprave, da bi na podlagi znanstvenih dosežkov v organiziranju po-

slovanja izdelali takšen program, ki bo zagotavljal večje izkoriščanje sredstev dela in hkrati tudi večjo rentabilnost poslovanja.

Vsekakor je tudi na področju delitve osebnih dohodkov doseženo nekaj premikov. Vse bolj se uveljavljajo metode merjenja učinka po objektivnih merilih in vseh delovnih mestih, kjer je to le mogoče. Potrebno bo še izpopolniti sisteme in najti dosledna merila za razdeljevanje osebnih dohodkov izključno po rezultatu uspešnega gospodarjenja in učinka dela.

Delitev dohodka zahteva temeljitejšo obravnavo, da bi uredili takšen način te delitve med delovne enote podjetja, ki bo zagotavljal nenehno rast materialne osnove podjetja. Kako nujno je, da si pri nas ustvarimo rezervne sklade za osebne dohodke, se kaže zlasti v sedanji situaciji, ko tržišče investicijske gradnje ni več široko in zahteva to od organov upravljanja znatno večja prizadevanja pri izvajanju in usmerjanju poslovne politike podjetja, kot je bilo to doslej.

Delitev dohodka v podjetju v posameznih enotah je nujno regulirati z enotnim pravilnikom, da bi omejili posebna gledanja in v naprej določili razmerja, ki jih je potrebno doseči glede osebnih dohodkov in skladov, da bo dana možnost povečanja materialne osnove in s tem zvečanje standarda naših ljudi.

Prizadevanje organov upravljanja na tem področju je bilo že precej obširno in so bili že izdelani predlogi internih pravilnikov, ki naj bi omogočili doseči ta namen. Potrebno je aktivno sodelovanje vseh članov kolektiva, da bi s smotrnim delom in svojimi predlogi pripomogli skupno k zboljšanju notranje delitve, ki bo zagotovila večjo zainteresiranost za povečanje storilnosti in da si bomo s tem zboljšali svoj gmohtni položaj.

Z. R.

Z višjo produktivnostjo h krajšemu delovnemu tednu

Delavski svet podjetja je na zadnji seji obravnaval elaborat, ki ga je sestavila komisija za pripravo prehoda na krajši delovni čas. Elaborat obravnava vse možnosti prehoda na krajši delovni teden in nakazuje, kaj je treba storiti, da bi dosegli večjo storilnost in rentabilnost poslovanja, da bi ostal obseg storitev vsaj tak in da bi dosegli vsaj takšne realne dohodke, čeprav bi delali manj ur na teden, kot zdaj.

Različna dejavnost našega podjetja narekuje tudi različne pogoje, ki jih je treba izpolniti v posameznih delovnih enotah podjetja.

● Pozimi manj — poleti več

Kljub temu, da težimo k stalnejši proizvodnji, je pri našem delu še vedno močan vpliv sezone in za večji del podjetij ni mogoče pričakovati, da bo dosegel v vseh letnih časih enako produktivnost in obseg proizvodnje. Sezonski značaj dela je še vedno močan faktor, ki vpliva na poslovanje. Vsekakor bi se povečala rentabilnost poslovanja, če bi uvedli takšen delovni čas, da bi bil daljši v poletnih mesecih in krajši v zimskih, medtem ko naj bi ostalo poprečje skozi vse leto isto. To pa seveda pomeni, da bi bili tudi osebni dohodki poleti višji. Takšna razporeditev delovnega časa čez vse leto pa zahteva dejansko stabilizacijo tržišča, da bi lahko delavec poleti prihranil svoje zaslužke za zimske mesece. Vsekakor pa bi bila takšna razporeditev delovnega časa zelo koristna za delavce, ki morajo delati na prostem in so izpostavljeni vsem vremenskim vplivom. Krajši delovni čas pozimi bi zmanjšal obolenja, medtem ko lepo vreme v poletnih mesecih omogoča daljši delovni čas.

● Brez truda sto milijonov

Ko je delavski svet analiziral preteklo obdobje, je ugotovil, da smo lani izgubili 741.912 ur zaradi bolezni in 92.739 zaradi nezgod. Vrednostno to pomeni čez eno milijardo dinarjev proizvodnje, ki ni opravljena. Če bi zmanjšali izostanke samo za deset odstotkov, bi to pomenilo za več kot sto milijonov dinarjev proizvodnje, kar bi bilo z manjšim trudom povsem dosegljivo.

● Proč vržene ure

Treba je uskladiti tudi tok proizvodnje. Še vedno se dogaja, da pričnemo jutraj z delom ob istem času tisti, ki material pripravljajo, in tisti, ki ga vgrajujejo (apr. beton). Tako pa npr. betonarji čakajo na material, pripravljavci pa čakajo od njih naprej, ker ga betonarji nečejo vgraditi, če pride prepozno. Ne dogaja se sicer, da bi pustili beton nevgrajen, toda betonarji ostro zabijajo mešalce, naj jim nikar ne pošiljajo betona po eni uri. Če bi ta proizvodni tok uskladili (pa ne gre samo za beton), bi prihranili letno okrog 125.000 ur učinkovitega dela, se pravi, da bi za toliko več napravili. Največ proizvodnje pa izgubimo zaradi slabe delovne discipline. Jutraj zamujamo na delo, podaljšamo si odmor čez pol ure,

prej odhajamo z dela, oziroma ga prej ustavimo, da bi se šli umiti in napraviti. Poprečno izgubimo na dan in na enega delavca s takšnimi »malenkostmi« po 40 minut in če bi take »izostanke« zmanjšali le za tretjino, bi to pomenilo na leto recij in piši za 588.000 delovnih ur več proizvodnje.

● Slabo izkoriščeni stroji

Tudi strojno opremo in transportna sredstva slabo izkoriščamo. Analiza je pokazala, kakšen je odnos med urami učinkovitega obratovanja strojev in med tistimi, ki so bile porabljene in pripravljene na delo, čiščenje, popravila, čakanje zaradi nepravilne organizacije dela v proizvodnji, zaradi spremembe delovnega mesta in čas, ko stroj ni obratoval, ker delo ni bilo pripravljeno. Poprečno zgubimo na sto delovnih ur nekaj čez 30 ur.

Pri transportnih sredstvih ugotavljamo, da porabimo za nakladanje in razkladanje tovora 39,5 odstotka vseh ur, ki ga porabimo za transport materiala. Izgube so precejšnje tudi zaradi tega, ker porabimo preveč časa za popravila. Vse izgube znašajo skupno 46,80 % vseh ur.

Ze z minimalnim trudom za zboljšanje organizacije dela bi dosegli znatne rezultate. Tako je treba po-

večati število obratovalnih ur strojev, da bo razmerje vsaj 77 ur obratovanja na 100 ur skupnega dela. Pri transportnih sredstvih pa bi bilo mogoče urediti tako, da bi se učinkovito delo povečalo vsaj na 60 od 100 skupnih obratovalnih oziroma delovnih ur.

Vse to so ugotovitve, ki smo jih sicer že vedeli, vendar doslej le nismo tako podrobno osvetlili, kaj vse je tisto, kar zavira, da strojev ne izkoriščamo.

● Prehod z novim letom

Delavski svet podjetja je že analiziral, kakšen je položaj glede na izvajanje gospodarske reforme, ki je posebno prizadela gradbeno podjetje. Pri tem je treba posebej omeniti, da so ostali tako imenovani konstantni stroški skoraj nespremenjeni (amortizacija, obresti od poslovnega sklada in podobno). Spričo sedanjega položaja, ko je manj dela, konstantni stroški pa ostajajo isti, pada rentabilnost poslovanja in je edini izhod v čim boljši organizaciji poslovanja, v večji proizvodnosti, če naj v krajšem delovnem času dosežemo celo večje rezultate.

Zdaj smo po sodbi osrednjega delavskega sveta storili še premalo v tej smeri in po njegovem sklepu letos še ne bomo prešli na krajši delovni teden. Prehod naj bi bil po sklepu delavskega sveta postopen, kakor je predvideno tudi v elaboratu, in sicer v prvi dobi bi prešli na 45-urni delovni teden — ta bi veljal najmanj eno leto — poletje pa bi šele prešli na 42-urni delovni teden.

Med vzroki, da ne moremo takoj preiti na 42-urni delovni teden, je tudi veliko subjektivnih. Veliko med temi pa je takih, da ne moremo odpraviti tudi objektivnih vzrokov. Tako je ta veriga povezana med seboj in jo bomo presekali le, če se bomo intenzivno lotili odpravljanja subjektivnih vzrokov, se pravi, naj vsak začne pri sebi, na svojem delovnem mestu, pa bomo tudi objektivne težave lažje premagovali.

Rajko Zupančič

Kako zmanjšati zaloge za osemsto milijonov dinarjev?

Naše zaloge (okrog dve milijardi) so za kolektiv precejšnje breme

Gospodarska reforma je začela vse bolj in bolj pritiskati na kolektive, da iščejo najrazličnejše možnosti in pota k racionalnejšemu, boljšemu in uspešnejšemu gospodarjenju. Ena izmed poti, ki vodi k temu cilju, je tudi zmanjšanje zalog.

Pretirane zaloge so seveda za podjetje breme, ki mu odvzema obratna sredstva ali enostavno — denar. Vsak material, ki ga moramo kupiti, nam toliko časa odvzema denarna sredstva, dokler ga ne vgradimo in prodamo, dokler torej ne dobimo denarja nazaj. Zato je jasno, da stremi vsak smotrni gospodarstvenik za čim manjšimi zalogami.

V našem podjetju znaša vrednost zalog približno 2 milijardi. Seveda v tej vsoti niso zajete le zaloge gradbenega materiala, marveč naš bremenijo tudi komunalna oprema ter nedovršena proizvodnja. Vrednost komunalne opreme v našem podjetju (oprema samskih domov, menz, počitniških domov itd.) je ocenjena na približno 350 milijonov, ostalo pa so zaloge gradbenega materiala in nedovršena proizvodnja.

Naše strokovne službe so izračunale, da bi v našem kolektivu morali zmanjšati zalogo približno na kakih 800 milijonov, torej na 1,2 milijarde. To bi bila za naš kolektiv nekako zadovoljiva zalog, ki bi hkrati omogočila tudi delno znižanje cen in s tem večjo konkurenčnost na tržišču. To pomeni, da bi morali zaloge materiala in nedovršene proizvodnje zmanjšati vsaj še za kakih 450 milijonov.

Seveda je to lažje reči kot storiti. Glede komunalne opreme je stvar jasna: morali bi slej ko prej formirati posebno ekonomsko enoto, ki bi nase prevzela celotno komunalo (samski in počitniški domovi, menze itd.) in bi razbremenila »čiste« stroške gradbeništva. Toda ob tem se takoj odpira nov problem, namreč problem ekonomičnosti in rentabilnosti te ekonomske enote. Jasno je, da bi morala ta enota, če bi hotela poslovati rentabilno, postaviti drugačne cenike. To pomeni, da postelja v samskem domu verjetno ne bi več stala samo 4000 ali 4500 mesečno, marveč precej več, verjetno kakih 7 ali 8 tisočakov. Točno ceno bi seveda pokazale kalkulacije. Ob tem pa se seveda lahko vprašamo, če bi naš delavec zmogel toliko višje cene za prenočišče, za hrano v menzi in podobno. Vsi prav gotovo ne, marveč le nekateri. Znebili bi se torej enega problema, pred nami bi se odprl nov. In če bi spoznali, da je treba to ekonomsko enoto tako ali drugače dotirati (ker pač delavci ne bi zmogli plačevati toliko povišanih cen in uslug), bi to pomenilo, da spet premetavamo sredstva iz ene vreče v drugo: gradbeništvo v čistem pomenu besede bi sicer nekaj pridobilo, ker bi se zne bilo svoje »coklje«, to je komunale, po drugi strani pa bi morali prav to dejavnost spet podpirati z direktnimi dotacijami. Nedvomno pa je res, da bi osamosvojeval komunale prikazala ta sektor v jasni in čisti luči, ker

bi kaj hitro ugotovili, kolikšni so dejanski stroški na enega delavca v komunali.

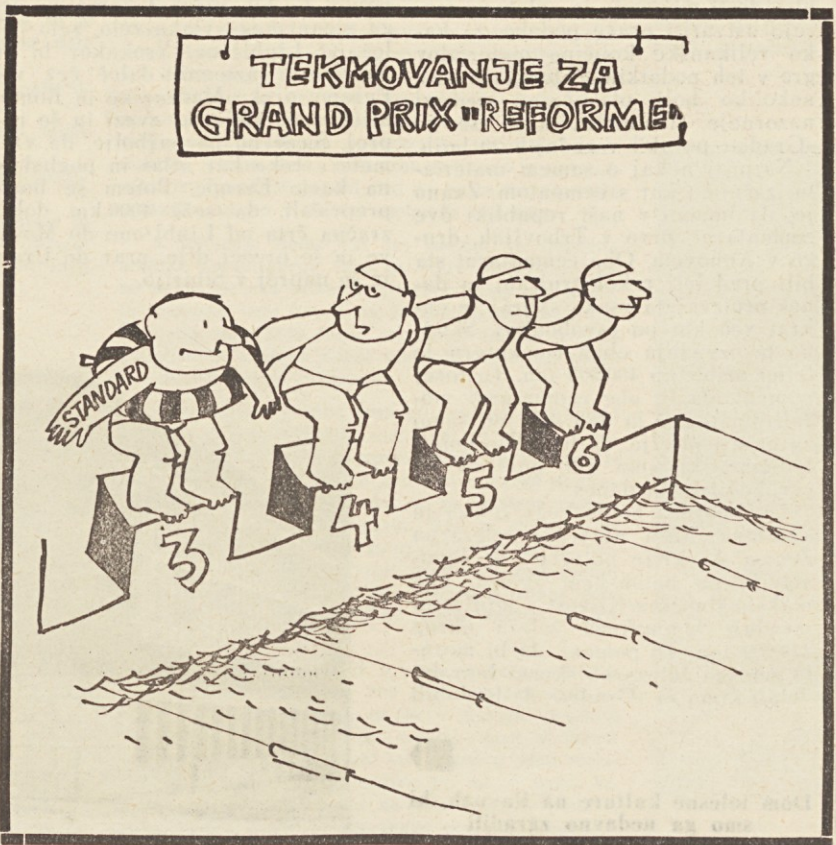
Kako torej iz slepe ulice, kako torej zmanjšati naše pretirane zaloge, zlasti zaloge materiala in nedovršene proizvodnje? Rešitev verjetno ne bo lahka, vsekakor pa drži pot k temu cilju prek boljše planiranja in solidnejše priprave dela. Seveda so vse te stvari precej tesno povezane z našim razvojem, z investicijsko politiko nasploh. Enostavno povedano: morali bomo stremeti za tem, da bomo vedeli vsaj 70 do 80-odstotno, potem tudi ne bo posebnih težav v pripravi dela, ki bo lahko točno izdelala operativne plane z delovno silo, mehanizacijo in tudi gradbeni material. In če bomo to vedeli, potem nabavni službi ne bo več treba nakupovati materiala na zalogo vnaprej za pol leta ali kar za leto dni, marveč le za nekaj mesecev vnaprej, pač skladno z našimi potrebami v operativi, na naših gradbiščih in v naših obratih.

Nadaljevanje s 1. strani

za vse ne bo tako huda in si bomo lahko privoščili tudi take investicije. Tako ravnanje bi bilo tudi tej enoti sami v korist, saj ni navsezadnje nikjer rečeno, da sama ne more pasti v težave pa bi pomoč drugih kolektivov še kako potrebovala.

In drugič, glede demokracije, samostojnega razpolaganja s sredstvi »mešavanja« v zadeve drugih in podobnega je odgovor vsebovan pravzaprav že v odgovoru na prvo vprašanje. Demokracija vendarle ne seže tako daleč, da bi — spet pretirano rečeno — na enem koncu razmetavali z denarjem na drugem pa ne bi bilo sredstev za modernizacijo proizvodnje. Tako postavljenemu vprašanju je vsekakor težko oporekati. Gradis je velik samo v enem primeru, če namreč zaradi možnosti koncentracije sredstev in ljudi razvija najsodobnejše sisteme gradenj, uvaža najsodobnejšo tehniko v proizvodnjo in najsodobnejšo organizacijo proizvodnje. Če tega kot celota ni zmožen storiti, potem smo le obrtniški proizvajalci, ki niti dela nima jo razdeljenega med seboj, — se pravi še daleč izpred časov manufakturne proizvodnje.

Od takega Gradisa ima korist sleherna enota — tako tista, ki je zdaj večkrat tudi zaradi objektivnih razlogov v stiski, kot tista, ki ji zdaj ne manjka denarja pa misli, da je čas za lastne investicije. Da končamo: v sedanjih razmerah je edino smotno, da damo denar na razpolago za tisto, kar zdaj v podjetju kot celota najbolj potrebujemo. Se pravi: politika lastnih investicij je stvar osrednjega delavskega sveta.

Vajenci so zadovoljni Pomislek profesorjev Kaj pravijo v podjetju

Letos je naše podjetje sprejelo precej novih vajencev. Vsi, ki se šolajo za razne poklice — za zidarje, tesarje, strojnike in druge — so zdaj v vajeniški šoli v Ljubljani in delno v Mariboru. Te dni smo jih v naglici obiskali. Za kakšne pol urice smo se ustavili v lepi novi stavbi na Titovi 98. S tega »letečega obiska« torej posredujemo nekaj vrstic.

Petra Dragojeviča, ki je doma blizu Srba, kakih 50 km od Banjaluke smo našli v internatu. Povedal je, da je lani prišel v Ljubljano za vajuca s posredovanjem zavoda za delo v svoji občini. Peter je lani z odliko končal osemletko, toda možnosti, da bi se šolal naprej na gimnaziji ali tehnični šoli, so bile majhne. Pri hiši so se trije bratje, eden je odslužil JLA, drugi je prav zdaj v vojski, najmlajši še hodi v osemletko. Zdjaj se uči Peter za tesarja.

»Poleti sem bil na jesencah, v železarni,« je pripovedoval Peter, ki je bil tamkaj na praksi. Povedal je še, da je delal pod vodstvom izkušenih tesarjev in da je bil na jesencah zadovoljen.

»Imaš kakšne pripombe, želje?«, sem ga pobaral. Odvrnil je, da na šoli primanjkuje raznega orodja za praktično delo. Dodal je še, da je v šoli zadovoljen, da mu učenje ne dela preglavic, da je hrana dobra, kratka, je kar zadovoljen.

Med pogovorom je prišel v internat še Ivan Marčec, doma iz Žižkovcev blizu Čakovca. Uči se za strojnika. Lani je končal osemletko in poskusil naprej v gimnaziji, pa ni šlo. Zdjaj je tu. Rad bi se izučil za strojnika.

»Pri hiši je osem otrok, imam še 3 brate in 4 sestre,« je pripovedoval. Sicer jih je že precej odšlo od doma, toda kljub temu na domu ni kruha za vse.

»Kako pa v šoli? Bo šlo?« Prikima. Bo, pravi. Pristavi še to, da mu tudi slovenski jezik ne dela posebnih preglavic. »Vse razumem,« se pohvali. »Saj so naši kraji prav blizu Slovenije in v jeziku ni velikih razlik.«

»No, pa vendar kateri predmet se ti zdi najtežji?« ga vprašam. »Ekonomika podjetja,« odgovori. »Zato, ker se je ta predmet treba naguliti na pamet.«

Potem še pove, da je v šoli zadovoljen, da je hrana dobra, sprva se mu je zdela vsakdanja porcija nekoliko »pičla«, ker je doma več pojedel, je omenil — no, zdaj pa se je že tudi temu privadil. Torej, v glavnem še vse kar lepo in dobro.

In kaj pravijo profesorji?

Za konec smo seveda še pobarali za mnenje profesorice Hedvike Mazi, ki poučuje matematiko. Profesorica Mazi je uči med drugim tudi precej naših vajencev.

»Kakšni so vaši vtisi ob začetku šolskega leta?«

»Ne posebno razveseljeni,« se je nasmehnila prof. Mazi. »Lahko trdim, da so trenutni učni uspehi precej slabi. Vajenci so precej nagnjeni k lenobi, sploh nimajo delovnih navad in jim še ni prišlo v meso in kri to, da se morajo pač učiti. Verjetno so prinesli še nekaj slabih navad iz osemletke. Med našo šolo in osemletko pa je precej razlike. Pri nas moramo teorijo jemati zelo hitro, zgoščeno, zato je potreben tudi precej intenziven študij. V osemletki lahko učenec precej časa lenari in, kot pravimo, zabušava, na koncu pa pritisne. Pri nas pa ni tako. Ni časa da bi kdo lenaril.«

»Torej menite, da bodo uspehi v prvi konferenci slabi?«

»Seveda bodo prvi rezultati precej slabi. No, upam, da se bodo fantje kmalu spametovali in resneje poprijeli učenje. Prva konferenca bo slej ko prej nekakšen sunek, opomin, ki bo morda zdrnil iz prijetne drevice.«

»Ali lahko poveste, kje vajenci najbolj šepajo?«

»Zelo slabi so v matematiki. Tudi slovenščina dela marsikomu

preglavice,« je pojasnjevala prof. Mazi.

Potem je povedala še marsikaj, o stvarih, ki jih več ali manj že poznamo in smo o njih tudi že pisali. O tem, kako šibko znanje prinese marsikateri učenec iz osemletke, čeprav so jo

uspešno končali. O tem, da marsikdo kljub končani osemletki, niti ne zna dobro poštovanke ali pa ne zna prav množiti in deliti. Ob tako skromnem znanju je seveda težko poučevati težjo snov, enačbe, korene in druge matematične operacije.

»Kako pa je kaj z disciplino?« »No, to bi še nekako šlo, čeprav tudi disciplina ni ravno vzorna. Vendar pa — razen dveh primerov — doslej na šoli ni bilo hujših prekrškov.«

Kaj pa v Centru za izobraževanje

Podjetje »Gradis« porabi za izobraževanje letno ogromne vsote denarja, zato tudi zahtevamo od vseh, ki se izobražujejo, čim več znanja in discipline. Vajenci, ki se slabo vedejo in ki kažejo očitne znake nediscipliniranosti, bodo odpušteni iz šole, kajti naše podjetje želi imeti v svojih vrstah marljive, dobre in moralno neoporečne delavce. Če vajencev v šoli ne pozna discipline, kako jo bo šele ko bo odrasel delavec?

In drugič: tudi slabi redi bodo lahko marsikomu zaprli šolska vrata. Kdor bo imel nezadostne ocene, ne bo dobil denarne nagrade, v težjih primerih pa bo seveda moral zapustiti šolo.

Ob dejstvu da je podjetje v zadnjih 20 letih izučilo in usposobilo za razne poklice 4260 vajencev, je to velik prispevek podjetja k splošni vzgoji kadrov za gradbeništvo, če upoštevamo, da je od teh v podjetju še ca. 400 zidarjev in tesarjev, vsi drugi pa so na raznih delovnih mestih širom naše domovine.

Od Ljubljane do Sibirije

Nekaj fantastičnih števil ob dvajseti obletnici podjetja

Pred kratkim je naš kolektiv slavil 20-letnico obstoja in dela. Ob tej priložnosti smo slišali tudi nekaj števil o raznih vrstah materiala, ki so ga naši delavci v teh 20 letih, od osvoboditve do danes vgradili v najrazličnejše objekte. Seveda smo uspeli zbrati podatke le za najbolj značilne, tako rekoč »klasične« vrste gradbenega materiala, kot so opeka, cement, betonsko železo, gramoz in pesek, medtem ko v teh številkah sploh niso omenjene še številke druge vrste, brez katerih si ni mogoče zamisliti sodobnih gradenj (npr. les, steklo, plastične mase, aluminij, razna oprema itd.).

Torej na proslavi 20-letnice »Gradis« smo slišali, da je od leta 1945 do 1965 naše podjetje porabilo in vgradilo v razne objekte širom Jugoslavije naslednje količine osnovnih vrst gradbenega materiala:

790.000 ton cementa,
187.000 ton betonskega železa,

porabljen količino betonskega železa. Velikost te količine je razvidna tudi iz podatka, da je naša republika v letu 1964 porabila (vsa gradbena podjetja v SR Sloveniji) okrog 38.000 ton betonskega železa. Tudi poraba opečnih enot je zelo velika. Največja opekarne v Sloveniji — Ljubljanske opekarne na Viču — lahko po rekonstrukciji, vključno z novo opekarno »Indop« v Podutiku, ki ima prvo tunelsko peč pri nas, letno pripravi kakih 20 milijonov opečnih enot. Kot vidimo, bi morale ljubljanske opekarne, da bi krile vse naše potrebe, približno 15 let delati s polno paro samo za »Gradis«.

Zdjaj pa skušamo vse vrste materiala, ki smo jih v 20 letih porabili in vgradili, spraviti na vlak, na vagon. Seveda bodo naši računi bolj približni, vendar še vedno kolikor-toliko točni, da nam dajo dokaj neverjetno sliko o ogromnih količinah porabljenih materialov.

Denimo, da lahko na navaden tovarni železniški vagon naložimo poprečno po 10 ton materiala. Za cement in betonsko železo (skupna poraba 977.000 ton) bi torej potrebovali skoraj 100.000 tovarnih vagonov — ali točno — 97.000 vagonov.

Seveda to še niso vse vrste materiala, zdaj moramo »natovoriti« še opeko in pesek ter gramoz. Poprečno računamo, da ima opeka teža ca. 3 kg. Torej, nekaj več kot 300 opek je teža ene tone. Ker smo porabili v 20 letih 340 milijonov opek, bi po tem računu dobili približno težo milijon ton. Za opeko bi torej potrebovali, če jo hočemo »naložiti« na vlak, kar 100.000 vagonov. Zdjaj pa še pesek in gramoz. Približno 5/4 m³ peska in gramoza naj bo ena tona. Porabili smo 2.750.000 kubičnih metrov peska in gramoza, ki je bil težak — zaokroženo, da bo lažji račun — 2 milijona ton. Za pesek in gramoz torej spet potrebujemo 200.000 vagonov.

Če zdaj seštejemo vse vagonne — seveda je to samo teoretični račun, ker je sploh vprašanje, kje bi lahko dobili toliko vagonov — jih pride kar čedno število: nič manj kot 397.000 (79.000 za cement, 18.700 za betonsko železo, 100.000 za opeko in 200.000 za pesek ter gramoz). Torej, neskončno dolga železna kača s približno 400.000 tovarnimi vagoni.

Kako dolg pa bi bil »Gradisov« vlak? Računajmo, da je poprečno tovarni vagon dolg 10 metrov. Naš vlak bi bil torej dolg najmanj 4000 kilometrov, kajti v poprečni dolžini niso vračunane niti razdalje med dvema vagonoma. Če upoštevamo, da lahko lokomotiva tovarnega vlaka vleče približno po 50 do vrha naloženih vagonov, bi morali v »Gradisov« vlak »vpreči« kakih 8000 zelo krepkih lokomotiv.

In za konec še vprašanje, do kje bi se raztegnil vlak z materialom, ki smo ga porabili v 20 letih? Če bi bil zadnji vagon v Ljubljani, potem bi bila prva lokomotiva tega gigantskega vlaka zelo, zelo daleč od Ljubljane. Vsekakor bi se naš vlak raztegnil daleč čez vso Evropo, preko Madžarske in Romunije proti Sovjetski zvezi in še naprej. Sicer bo pa najbolje, da vza mete v roke kar atlas in pogledate na karto Evrope. Potem se boste prepričali, da seže 4000 km dolga zračna črta od Ljubljane do Moskve in še precej dlje, prav do Urala in še naprej v Sibirijo.

Lovilni oder se je zrušil

Smrtna nesreča na Ravnah na Koroškem

V ponedeljek, dne 6. septembra t.l. se je na sektorju gramoznica pri PE Ravne na Koroškem pripetila največja tragedija v zgodovini njenega obstoja. Nesreča pri delu je terjala svojo prvo smrtno žrtev.

Pri postavljanju lovilnega odra na stolpiču II. se je nenadoma odtrgalo sidro in lovilni oder je skupaj s trem tesarji padel v globino 8 metrov. Oder se je zrušil okoli 11.30, ko je pri dodajanju desk stopil na oder, kjer sta stala že Ferdo Sol in Ludvik Kolajta še Stanko Kovačič. Pri tem je tov. Sol, ki je stal na kraju odra, prvi padel, za njim pa še ostala tesarja. Sol si je predvsem zaradi desk hudo poškodoval hrbtenico, tov. Kolajta si je zlomil levo roko, vtem ko se je Kovačič le udaril in opraskal. Ponesrečenim so na gradbišču takoj nudili prvo pomoč in so jih prepepeljali v zdravstveni dom na Ravnah, nato pa še oba hujše poškodovana tesarja v bolnišnico v Slovenjem Gradcu.

Ferdo je v bolnišnici živel le še dva dni in kruta usoda mu je pretrgala nit življenja. Komaj 22 let je dopolnil in že mu ni bilo več usojeno živeti. Bil je najmlajši član številne družine, kjer je bilo sedem otrok. Vsi trije sinovi, med njimi tudi Ferdo, so se izučili mizarске obrti doma v očetovi delavnici v Vuzenici. Po končani vojaščini si je Ferdo poiskal delo pri nas kot tesar. Vedno si je želel delati v dobrem kolektivu kot je naš. Prepričan je bil, da bo v njem lahko dolgo vrsto let delal in z njim živel. Toda prav po enem mesecu se je pripetila nesreča. Zapustiti je moral svojo 68-letno mater in 78-letnega očeta, brate, sestre in najdražje. Doma kakor tudi v kolektivu smo ga cenili kot dobrega in poštenega delavca. Četudi je bil pri nas le kratek čas, si je našel dosti delovnih tovarišev. Bil je dober tovariš in si je vsestransko prizadeval za dobrobit kolektiva.

Kruta usoda nam ga je iztrgala iz naših vrst. Velik del kolektiva ga je s težkim srcem spremljal na njegovi poslednji poti, kjer smo ga dostojno položili k večnemu počitku.

L. L.

Razpisujemo
prosto delovno mesto

UPRAVNIKA
SAMSKIH DOMOV

Pogoji: končana ekonomska ali sorodna šola in vsaj 3 leta prakse na enakem delovnem mestu.

Nastop službe 1. XII. 1965.

Ponudbe sprejema
do 10. XI. 1965

kadrovsko-socialna služba
centrale podjetja.

Vajenski šoli vse priznanje. Vajenci gradbenega šolskega centra med praktičnim delom na objektu tovarne Yulon v Ljubljani

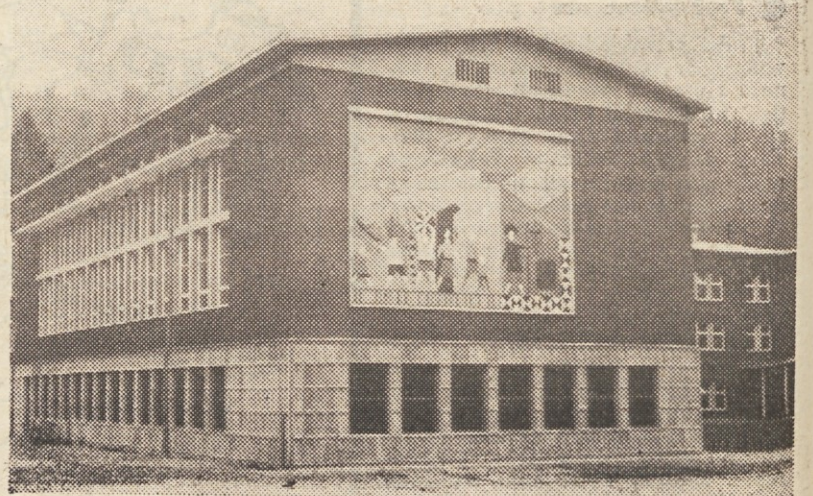
340 milijonov kosov opeke in 2.750.000 kubičnih metrov peska in gramoza.

Laičnemu poslušalcu te številke niso dosti pomenile in sploh ne morejo ustvariti prave podobe, za kako velikanske količine materialov gre v teh podatkih. Zato skušamo z nekoliko bolj plastičnimi prikazi nazorneje ilustrirati, kaj vse je »Gradis« porabil v zadnjih 20 letih.

Najprej nekaj o samem materialu, začnimo kar s cementom. Znano je, da imamo v naši republiki dve cementarni, prvo v Trbovljah, drugo v Anahovem. Obe cementarni sta bili pred leti rekonstruirani in danes proizvajata vsaka skoraj še enkrat več kot po osvoboditvi. Skupna proizvodnja obeh cementarn je letno približno 400.000 ton. To torej pomeni, da bi obe cementarni morale delati noč in dan dve leti samo za naše podjetje, da bi lahko dobili količine, ki smo jih porabili od osvoboditve do danes.

Tudi poraba betonskega železa je ogromna. Naša največja železarna Zenica, ki krije potrebe vse Jugoslavije po betonskem železu, ima maksimalno zmogljivost v letni proizvodnji betonskega železa okrog 220.000 ton. To pomeni, da bi morala železarna skoraj leto dni delati samo za »Gradis«, da bi dobili

Dom telesne kulture na Ravnah, ki smo ga nedavno zgradili

Akordni sistem v švedskem gradbeništvu

Švedsko gradbeništvo po svoji visoki produktivnosti nedvomno prednjači v Evropi, saj so celo najnaprednejše države v primeru z njo precej zaostale. Če označimo švedsko porabo ur za m² zidane prostora z indeksom 100, potem ima poraba časa v

	indeks
Nizozemski	124
Belgiji	144
Zah. Nemčiji	156
Franciji	172
Italiji	236
in Jugoslaviji	375

Pri tem pa bi bil povsem napačen sklep, da je to rezultat visoko mehaniziranega dela, saj je znano, da ima npr. ZR Nemčija na 1000 stanovanj 28 žerjavov, Švedska pa 16 tj. 43 % manj! Ako zamenjamo druge vzroke (boljšo organizacijo dela, neprekinjeno delo zunaj sezone, dosledno standardizacijo gradbenega materiala in podobno), je potrebno pozornost posvetiti švedski trditvi, da pomeni človek v gradbeništvu več kot pa mehanizacija. To pa pomeni v določenih pogojih dela: to je v dosledno izpeljanem akordnem sistemu v švedskem gradbeništvu, ki omogoča švedskemu zidarju, da zasluži ca. 50 % več kot kvalificiran delavec v industriji, in nekvalificiranemu delavcu, ki zasluži ca. 25 % več kot industrijski delavec. Poleg tega je gradbenec na Švedskem daleč najboljšje plačan delavec v Evropi. Poudarjajo pa, da je važnejše meriti stroške za delovno silo, kakor pa gledati višino osebnega dohodka delavca. Kljub vsemu so Švedi prepričani, da stroški za delovno silo na enoto proizvoda niso posebno visoki.

Kaj in zakaj

Švedska produktivnost v gradbeništvu se dviga letno za več kot 4 % in še to ne zadošča za naraščajoče potrebe po stanovanjih. Hkrati predvidevajo veliko pomanjkanje strokovnega kadra, zato je osnovni imperativ v nenehnem dviganju produktivnosti.

Akordni sistem je način stimuliranja individualnega delavca ali delovne skupine, v tem ko je režija praktično brez stimulacije. Stimulacija je bazirana na participaciji ustvarjenega dobička in pri akordnem sistemu je najvažnejši stimulans tekoča in delavčeva osebna evidenca o ustvarjenem zaslužku. Iz prakse vemo, da je klasični »dobiček« plog različnih faktorjev, predvsem tržišča in je druge faktorje, prvenstveno plodove osebnih prizadevanj neposrednih proizvajalcev zelo težko pravično izločiti. Neposredno korist pri povečanju produktivnosti je mogoče doseči le z dobro preštudiranim akordnim sistemom.

Na produktivnost delavca vpliva več faktorjev, in sicer

- realnost planiranega dela in njihovo izvajanje,
- dispozicija gradbišča,
- vodstveni kader in njegova sposobnost,
- stopnja mehanizacije in delovna sposobnost strojev,
- poklicna usposobljenost delavcev,
- sodelovanje med samimi delavci,
- sodelovanje delavcev z delovodjem in drugim vodstvenim kadrom,
- varnost in opremljenost gradbišča in
- možnosti zaslužka.

Osrednja točka interesov tako podjetja kakor delavcev je pravična delitev ustvarjenega dohodka, ki se realizira v kolektivnem sporazumu. Akordni sistem je dober, če stimulira produktivnost, ki sloni na znanju in sposobnosti posameznega delavca, če hkrati pospešuje sodelovanje med seboj odvisnih delavcev na eni ter olajšuje delo delovodjem na drugi strani. Seveda ni potrebno, da akordni sistem ustreza vsem zahtevam v enaki meri.

Oblike akorda na Švedskem

Glede oblik akordov so na Švedskem najbolj pogostni načini tile (glej grafikon 1):

- čisti akord,
- mešani akord,
- režija.

Akordni sistem pa ne obsega samo del, ki so pogodbeno akordirana že pred začetkom dela, temveč so normativno določeni tudi med delom, včasih pa tudi šele po končanem delu.

Na osnovi izkušenj priporočajo Švedi uporabo akordnega sistema v naslednjih primerih:

- kadar delavec s svojo sposobnostjo lahko vpliva na rezultate dela,
- kjer so zahteve tehnološkega postopka znane pred začetkom dela,
- kadar lahko izračunamo normalen čas, ki je potreben za izdelavo enote dela, preden se delo prične,
- kadar lahko merimo porabljen čas za akordno delo,
- kadar je količina in kvaliteta dela lahko merjena,
- kadar oba, tako podjetje kot delavec, pridobita ekonomske prednosti.

Zadnji pogoj je precej važen. Z uvajanjem in zasledovanjem akordnega sistema imamo precej administrativnih stroškov, ki pa morajo biti kriti s pridobitvami uvedenega akorda.

Kako akordirati

Ko postavljamo akord, je potrebno najprej ugotoviti časovni normativ in obseg dela, nato pa vrednost dela na časovno enoto. S tem je določen akord na osnovi porabe časa, ki pa je sestavljen iz treh različnih komponent:

- čas, ki je odvisen samo od načina dela,
- čas, ki je odvisen od pogojev na gradbišču,
- čas, ki je odvisen od nepredvidenih prekinitev dela.

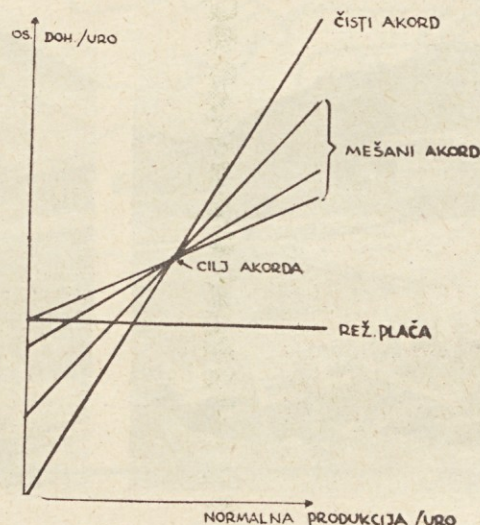
Včasih pa je porabljen čas, ki je odvisen od pogojev dela, veliko večji od časa, ki je funkcija načina dela. V takih primerih uvajajo začasni akord v razliko od stalnega akorda pri normalno ugodnih pogojih. To je vzrok včasih velikih razlik med normativni posameznih gradbišč. Za podjetje je najvažnejše, da pride do verodostojnih normativov, ki so odvisni predvsem od kvalitete dela, ki ga ima podjetje še za ekonomično. Obstaja več načinov, kako priti do potrebnih normativov. Najenostavnejši način je obenem najmanj točen in zanesljiv, to pa metode, ki se v točnosti izboljšujejo, so pa hkrati bolj komplicirane in drage.

1. Intuitivno ocenjevanje porabe časa temelji na nedokumentiranih izkušnjah in so odvisne od subjektivne ocene delovodje. Ta način pride v poštev le v izjemnih primerih za kratkotrajno delo.

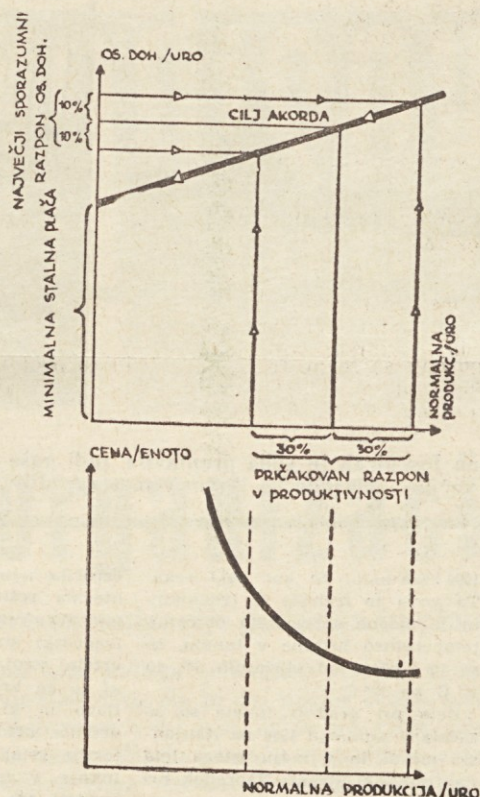
2. Primerjava z veljavnim akordnim cenikom, v katerem pa je delo običajno preskopo opisano, da bi bil vsesplošno uporabljen in dovolj zanesljiv za različne pogoje na gradbiščih.

3. Čas za določeno delo, ki ga kontrolira delovodja. Ta način je precej razširjen, vendar je sprejemljiv le za delovodje z veliko prakso in je le groba osnova, ki največkrat služi za »akord počez«.

4. Sistemiziran čas ali merjenje kapacitete. — Delovodje organizirano notirajo pomembnejše razlike porabljenega časa za različna dela na vseh gradbiščih podjetja. Podatke zbirajo potem na centrali. Ta metoda predpostavlja obstoj določenega sistema zbiranja podatkov v podjetju. Izkušnje ka-

GRAFIKON 1

GRAFIKON 2

žejo, da je ta način zelo uspešen in se je hitro razširil v mnogih velikih podjetjih.

5. Integrirano poročanje o porabljenem času in količini opravljenega dela — Ta metoda bazira na popolnoma izčrpnih podatkih v podjetju, in sicer od planirane priprave dela, kalkulacij, dinamičnega plana, produkcije, določitve akorda, pokalkuliranja od enega objekta do naslednjega itd. Tako je mogoče takoj v začetku misliti na različne elemente akorda, izbrati dobro merljive merse enote glede na oba elementa porabljenega časa — kvaliteto in količino opravljenega dela. S to metodo delajo še določene poskuse, ker je zelo težko usklajevati vse podatke, ki ustrezajo posameznim fazam dela. Zaenkrat računajo s parcialnimi rešitvami. V končni fazi pa bo ta metoda dala trdnjšo osnovo v delitvi osebnega dohodka.

6. Merjenje dela: Pri tej metodi je bistvena analiza porabljenega časa in vpliv ponavljajočega se dela. Metoda zahteva posebno izvežban kader in trenutno tega kadra na Švedskem primanjkuje. Ta način daje zelo dobre rezultate, vendar je dolgotrajen in zahteva trdno administracijo, če hočemo doseči dobre rezultate.

7. Normativni porabe časa so rezultat ene izmed zgoraj naštetih točnejših metod in so zbrani v tabelah ali v krivuljah in monogramih. V stanovanjski gradnji so Švedi pred kratkim opravili določene poskuse z MTM metodo, ki pa zahteva visoko razvit administrativni aparat. Vse te metode, ki znanstveno proučujejo organizacijo dela, so se razvile iz potrebe po dvigovanju produktivnosti zaradi ostre konkurence na tržišču. (Najbolj znane metode so: TWI, MTM, MTA, Work Factor, REFA itd.).

Pri nas se sicer počasi, a vztrajno prebija REFA metoda (Reichsausschus für die Arbeitsstudien — Institut za študij dela), ki je v Evropi, posebno v ZR Nemčiji že na široko uveden, kjer so REFA — strokovnjaki zelo iskani specialisti v vseh industrijskih podjetjih. Razumljivo je, da je treba temeljit in vztrajen kader za tako metodo dela v podjetju šele vzgojiti, ker vsako polovičarstvo nujno privede do neuspeha.

Dva načina normativov

Če hočemo uporabiti določene normative za postavitev akorda, moramo predvsem paziti na vpliv priprave in privajanja na delo in spremene njenim pogojem v zaključni fazi dela. Na Švedskem obstajata dva načina pri uporabi norm.

Prvi začenja s poprečnim delavčevim učinkom in kot norma za plačilo služijo poprečni prejemki, ki jih naj akord da.

Drugi začenja z učinkom, ki ga dosega kvalificiran in izvežban delavec, kar je danes že relativno dobro znan efekt dela. V praksi je ta učinek 1/2 poprečnega učinka in ga dosegajo ali presegajo 1/2 delavcev. Denarni prejemki znašajo v tem primeru 80 % poprečnega prejemka, ki ga naj akord zagotovi. Prvi način velja v stanovanjski gradnji, drugi v težki montaži.

Že prej smo obravnavali pojem čistega akorda in režijske plače kot dva ekstremna primera v možnosti delitve osebnega dohodka. Kompromis med obema je mešani akord, ki je definiran s tem, da je osebni dohodek delavca sestavljen deloma iz stalne urne plače in deloma iz različnih akordov. Velike razlike v produktivnosti pri čistem akordu dajejo prav tako velike razlike v zasluzkih, kar povzroča na eni strani tehnično-financijske težave v podjetju, na drugi strani pa vzbuja pri delavcu negotovost o višini zaslužka. Oblike mešanega akorda so nekak kompromis v delitvi osebnega dohodka in s tem se skušajo izogniti nevšečnostim ekstremov čistega akorda in režijske plače. Sistem mešanega akorda omogoča na osnovi obojestranskega sporazuma med delavcem in podjetjem, da so disperzije v zasluzkih obdržane v določenem okviru. Ta okvir je določen z razponom dohodkov, ki ga podjetje še lahko sprejme in pa z negotovo višino zaslužka, ki so ga delavci še voljni potrditi. Z urno plačo kot stalnim delom dohodka so razponi plač in negotovost v izgubi zaslužka reducirani na polovico. Večji stalni del kot je plača na uro, bi še bolj zmanjšal odklone v dohodkih. Ta način uporablja pri delih, kjer je količina produkcije na uro zelo različna. Polovična režijska plača kot stalni del je osnova pri delih, ki daje enakomernjšo produktivnost. Argument o sprejemljivem razponu in pričakovanem razponu produktivnosti lahko služi za osnovo pri oblikovanju minimalnega stalnega dela plače. Pri tem je treba še preudariti vpliv mehanizacije, nakladanja itd. na proces dela, kar lahko vpliva na povečanje stalnega dela plače. Delovni, taktični ali psihološki faktorji lahko prav tako vplivajo na izbiro oblike akorda. Čisti akordi dajejo npr. fiksirano ceno za stroške dela, ne da bi upoštevali količino dela na uro, medtem ko daje mešani akord, kadar je učinek dela večji, kot je norma predvidevala, takojšnjo redukcijo cene po enoti. Redukcijo, ki se veča s povečanjem fiksnega dela plače. Nižji učinek pa pomeni na drugi strani povečanje cene za enoto, ki je tem večje, čim večji je fiksni del plače. Grafični prikaz 2 nam nazorno kaže funkcionalno odvisnost med produktivnostjo in osebnimi dohodki. Najmanjši stalni del plače mešanega akordnega sistema je določen s spojitvijo sečiščnih točk med danimi vrednostmi najvišjih in najnižjih dohodkov in pričakovanim razponom v produktivnosti. Kjer spojnica teh dveh točk seka ordinato (osebni dohodek na uro), je z razdaljo do izhodišča že dana minimalna stalna plača na uro. Če je razpon $\pm 10\%$ sprejet in če ta pokaže pričakovani razpon v produktivnosti z istim odstotkom, je stalni del plače enak ničli, tj. doseže nivo čistega akorda. Primer na grafikonu kaže razpon osebnega dohodka na uro $\pm 10\%$ in pričakovan razpon v produktivnosti $\pm 30\%$ od normalne produktivnosti, kar daje minimalni stalni osebni dohodek 1/2 zneska pričakovanega akordnega dosežka, tj. v mnogih primerih skoraj režijski osebni dohodek. Običajno tvori določena urna plača v kolektivnem sporazumu stalni del mešanega akorda, ki pa s tem še ni zagotovljena.

Akordni sporazum

Kadar so osnove za akordno delo dane in so elementi in oblika akorda določeni, potem sklenejo akordni sporazum, ki vsebuje poleg drugih formalnih podatkov še opis dela, tehnološki proces, normativ časa in ceno, pravila o meritvah, kvaliteti, način plačila in delitveni ključ na člane tima. Ko je sporazum dosežen, je važno, da so vsi seznanjeni z zahtevami in pogoji dela.

Sporazum tudi določa, da so delovodje vključeni v sporazum in da sodelujejo z delavci v stvarih, ki so izven določil sporazuma, ki prav tako vplivajo na efekt dela. Celotni sistem predvideva, da delovodje potrjujejo opravljanje akordnega sporazuma glede načina poteka, kvalitete

dela, dokler delo ni opravljeno. — Mnogo je primerov izjalovljenih akordov in obetnega povziranja stroškov, ki so jih povzročili zaradi nedostopnosti pri kontroli dela.

Velik vpliv na razvoj akordnega sistema v podjetju leži v načinu, kako poročamo o celotnem akordnem sporazumu. Celo enostavno poročanje lahko ugodno vpliva na zaslužek in stroške pri opravljanju dela in bogati obstoječe evidenčne podatke, ki jih kasneje uporabljajo pri drugih akordnih sporazumih.

Obstajajo pa določena švedska podjetja, ki še vedno dvomijo o koristnosti takega plačilnega sistema. Druga podjetja se zopet lahko pohvalijo z dobrimi ekonomskimi rezultati, ki jih akordni sistem daje. Mnogo podjetij pa je priznavalo ekonomsko pravilnost teh principov, vendar niso takoj našla organizacijskih in administrativnih poti, ki bi najbolj ustrezale njihovi praktični rabi. Z večjimi izkušnjami in povečanim znanjem pa je vedno več podjetij spoznavalo koristnost dobro razvitega akordnega sistema. Vsekakor je tudi v našem podjetju prešel način akordiranja različne faze, in to od individualnega po akordnem ceniku, do kolektivnega oddajanja del po fazah dela ali celo za kompleten objekt.

Nevarnosti, ki spremljajo npr. individualno oddajanje dela v akord, pa se marsikdaj nismo znali izogniti in je prišlo do sumarno večjih izplačil, kot je bilo za opravitev tega dela sploh predvideno. Od individualnega akorda je pot vodila do kompleksnega akorda, ki je zajemal več faz dela, in tudi tu ni šlo brez težav. Dejstvo je, da današnja stopnja razvoja akordnega sistema ne zadovoljuje, ker akord sam ne stimulira delavca dovolj, da bi vzbudil njegov interes. Vse kaže, da bo treba temu problemu posvetiti vse večjo pozornost, ker bo le z obširnejšim stimuliranjem mogoče gradbenega delavca zainteresirati, da bo posvetil vso svojo delovno sposobnost delu v sklopu podjetja, ne pa da išče dodatni pa sicer prepotrebni zaslužek v — »fušu«.

Po »BYGGNADS INDUSTRIEN«
(Ing. V. B.)

Pa pravijo, da ne gre

Skladišče tovarne močnih krmil
v Ljubljani ometavajo s turbosolom

Ce ne bi šofer tovariš Dominik slučajno ustavil na gradbišču tovarne močnih krmil v Ljubljani, bi skromni graditelji tega objekta ostali neopazni. Tu so pod strokovnim vodstvom Janeza Dimnika in Antona Šudeja v začetku aprila zasadili prve lopate in začeli kopati temelje za silose. Silose sestavlja 12 celic, v katerih bo prostora za 6000 ton žita.

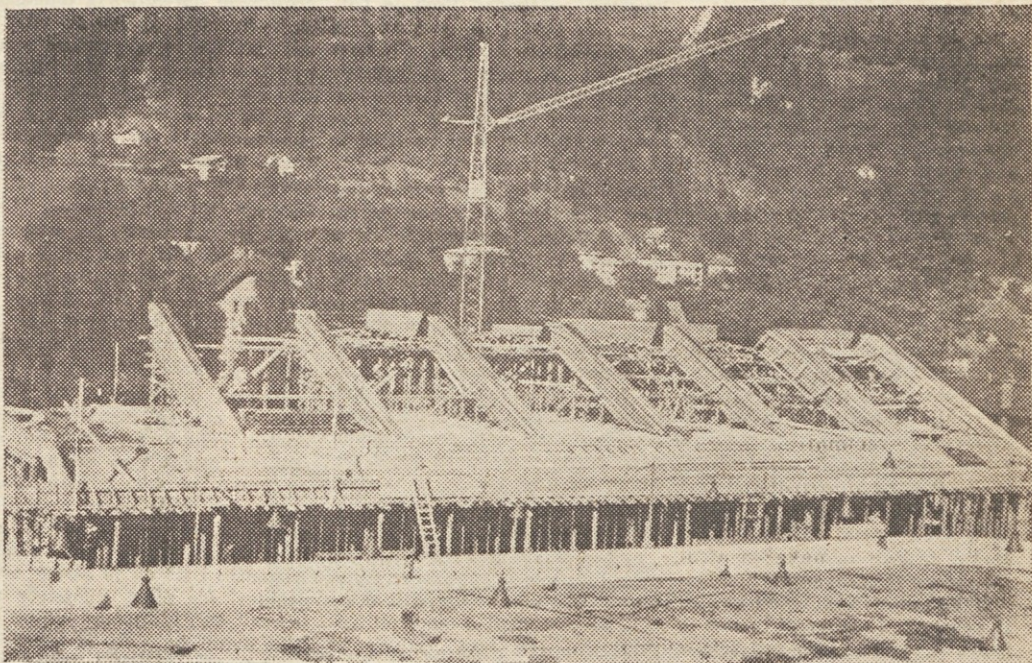
V silose je vgrajeno nekaj čez 2000 m³ betona in železobetona. Zraven silosov gradijo še veliko skladišče.

V skladišču so ravno ometavali s »turbosolom«, ko sem stopil v veliko halo. Delo je šlo skupini zelo od rok. Tako so prejšnji dan v 7 urah ometali 280 m² zidu. Torej 40 m² na uro, kar ni tako slab rezultat.

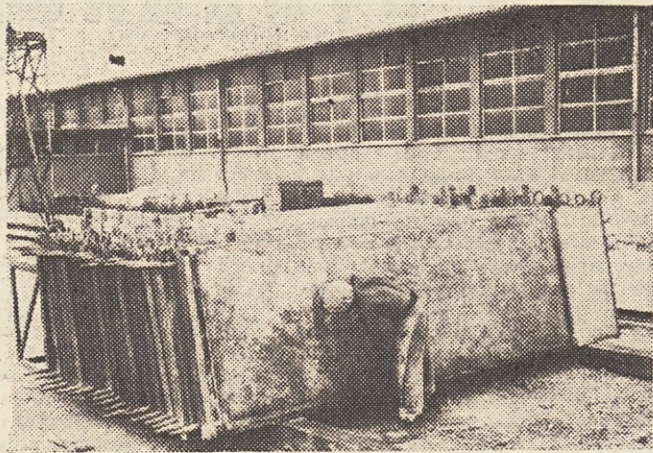
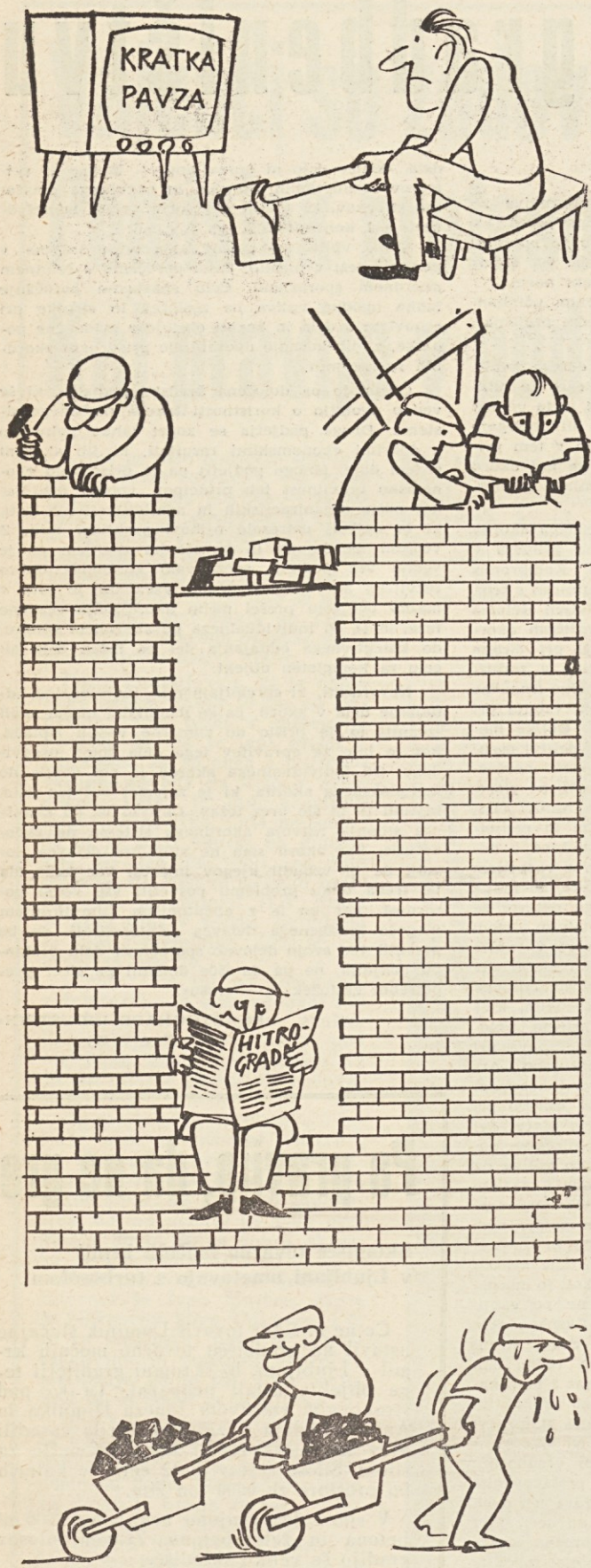
Nekateri naši strokovnjaki menijo, da se s turbosolom ne spleča ometavati. Kaj vi menite o tem, sem vprašal delovodjo tovariša Šudeja.

To že ne bo držalo, je dejal tovariš Šuda. Mislim obratno, storilnost bi se bolj povečala, če bi imeli specializirano skupino, ki bi se po potrebi premeščala z objekta na objekt. Če je vse pripravljeno in organizirano, se delo s turbosolom nedvomno spleča. Pripomniti moramo, da je bil delovodja Šuda s sodelavci med prvimi, ki so uspešno upravljali s stroji za ometavanje že na stanovanjskih objektih v Šiški.

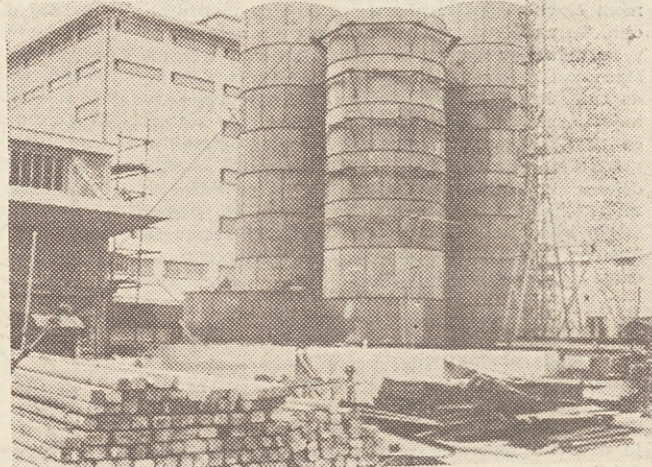
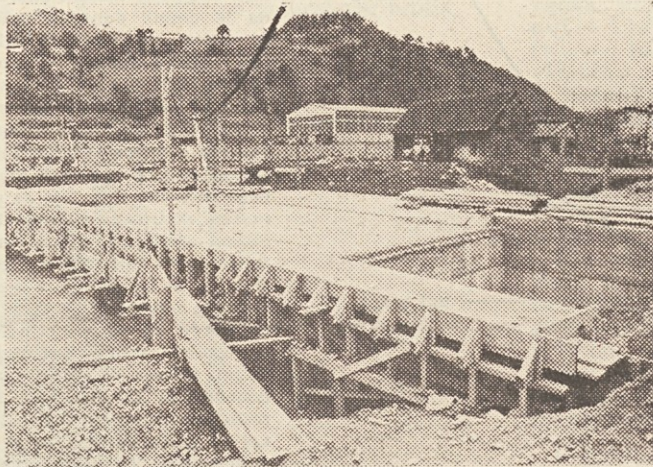
Kot posebno zanimivost gradnje bi omenil, da so strešne povezničke, ki so težke skoraj po 10 ton, montirali z avto-žerjavom. Graditelji so bili zelo zadovoljni z delom in sposobnostmi našega prvega avto-žerjava.

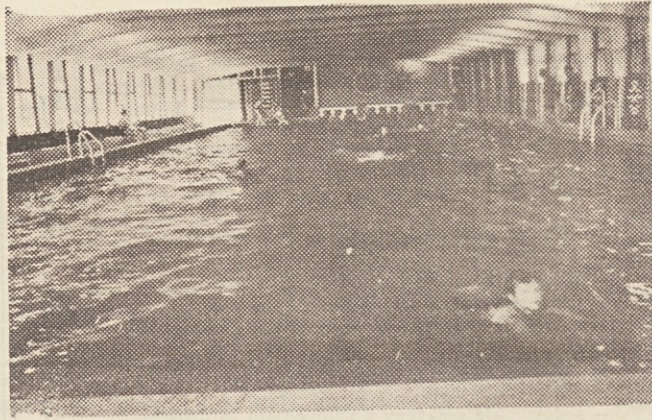
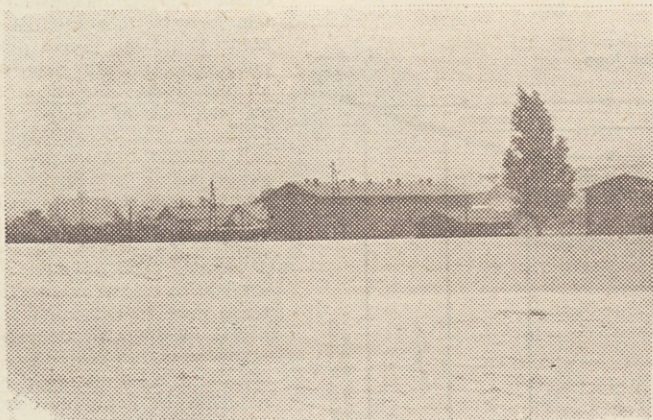
V kooperaciji z gradbenim podjetjem Sava gradimo na Jesenicah novo hokejsko igrišče

Levo: Paketni model za stropne ploče v Novih Jaršah pred montažo — Desno: Megleni jesenski dnevi niso zavrli naših graditeljev na Ravnah. Vsi stolpiči bodo v določenem dnevnem roku pod streho

Levo: Novi most čez Mežo pri kisikarni železarne na Ravnah, ki ga gradi naša poslovna enota — Desno: Na objektu tovarne močnih krmil v Ljubljani, kjer gradimo silose za 6000 ton žita

Levo: Ob nedavni poplavi na Jesenicah je voda preplavila tudi naše naselje. Le hitri intervenciji delavcev se moramo zahvaliti, da škoda ni bila večja — Desno: Na Pavnah smo zgradili velik zaprt bazen. Prostora za plavanje je dovolj

Ko so letošnje poletje odprli promet skozi tunel pod Mont Blanc, sva z ženo tudi trdno človečila pot, po kateri naj bi letos potovala do Sredozemskega morja. Po dolgotrajnem deževju je končno le kazalo, da bo vreme nekoliko ugodnejše in prvi dan poti po severni italijanski nižini je bilo vreme sončno in toplo, kot da ni tu še pred nekaj dnevi močno deževalo, tako kot pri nas. Posledice poplav so bile posebno vidne v Latisani, kjer prekorači cesta proti Benetkam Tagliamento. Prehod skozi mesto ni bil mogoč, ker so bile vse ulice še pod vodo in blatom, ki ga je pustila narasla reka, voziti je bilo treba po obvozi, ki so bili za silo urejeni okrog mesta.

Na vinogradih in na koruzi je bilo videti, da je voda segala višje, kot sta zrasli trta in koruza. Narasli Tagliamento je moral neke odplaviti tudi večje količine nafte, ker so bili vsi nasadi na vrhu z njo prekriti približno 1 m na visoko.

Zdi se mi, da je Milano v treh letih, kar ga nisem videl, spet zrasel. Okrog mesta graje vrsto tovarnih in polno stolpnice. Veliki napis na poti med Bergamom in Milanom pa povejo, da gradijo novo mesto-satelit, ki se bo imenovalo Zingonini. Tokrat nama v Milanu tudi ni bilo treba na poti proti Turinu zapustiti avtomobilske ceste: oba dela avtomobilske ceste, ki sta bila v Milanu prekinjena, sta zdaj spojena in urejeni so priključki v križanjih v različnih nivojih, za kar so zgradili tudi štiri, jeklene, polnostenske mostove. Promet v okolici tega mesta je res velik in so zato dvostezno avtomobilsko cesto s pasom za parkiranje preuredili v tristezno cesto.

Pri Santhia je odcep proti predoru Mont Blanc. Ta cesta je do Monte razmeroma ozka in vijugasta ter zdaj zelo prometna. Dolina Aosta ob reki Dora Baltea je posajena z vinogradi, popotnik ima vtis, da je vsaka ped zemlje obdelana.

Razumljivo je zato, da je bilo povsod naprodaj sadje: breskve po

250 lir, grozdje po 150 do 250 lir. Ko se dolina zoži, zamenjajo vinograde nasadi jabolk in hrušk, vsa naselja pa kažejo na to, da je tu močno razvit turizem.

Od Monta naprej do vhoda v predor je zgrajena nova ca. 10 m široka cesta, ki omogoči hitro in udobno vožnjo. Obmejne formalnosti za obe državi uredi na italijanski strani tik pred tunelom. Nato je treba plačati le še pristojbino za prevoz skozi tunel, ki znaša za mala vozila 18 frankov oziroma 2000 lir.

Vozila vodi v tunelu radar. Radarske naprave so nameščene enakomerno po tunelu. Vseh je petdeset. Te upravljajo semafore in kažejo vozniku hitrost, s katero naj vozi po tunelu. Registrirajo pa tudi eventualni prekršek, npr. prehitevanje v tunelu. Vožnja skozi ta, 11.600 m dolg tunel traja 10 do 12 minut.

Alpe, ki tvorijo mejo med Francijo in Italijo, so v prometnem oziru vedno predstavljale težak problem. Vsi prelazi so višji kot 2000 m, pozimi pa še neprevozniki. Prevoz motornih vozil z vlakom je sicer te težave olajšal, ni jih pa popolnoma odstranil. Na železniških postajah zgubi mnogo časa, ko čakaš na odhod vlaka, pa tudi prevoz z železnico je precej dražji. Tako stane npr. prevoz majhnega vozila skozi tunel Mont Cenis 30 frankov, kar je za 12 frankov več, kot je pristojbina za tunel Mont Blanc.

Pomen tunela pod Mont Blancom pove tudi tale podatek: čez alpski prelaz je treba napraviti 60 km poti po ozki cesti z mnogimi serpentinami. Iz tega rezultirajo prihranek na času je posebno dragocen pri prevozu blaga s tovornjaki.

V tunelu je za vsako smer eno vozišče, široko 3,5 m, ob vsaki strani pa je še 0,80 m širok hodnik. Višina tunela nad voziščem je 4,50 m. Najvišja točka tunela je na meji med obema državama in pada proti začetku oziroma koncu tunela s padcem 1,8 oziroma 2,4 % na francoski strani in 2,50 % na italijanski strani, tako

1000 l/sekundo, že kar cela reka Ta voda je izvirala iz ledenikov in je močno spremenila običajno temperaturo hribine v tunelu, ki se je znižala od običajnih 38° do 40° C na 12° C.

Dela pri gradnji tunela so se začela v januarju 1959 na italijanski strani in v maju istega leta na francoski strani. Napredek pri

da je vstop v tunel na italijanski strani na nadmorski višini 1381 m, na francoski strani pa na 1274 m.

V tunelu so zgrajeni naizmenično na vsakih 300 m parkirni prostori, ki so dolgi 30 m in široki 3,15 m. Vsak tak parkirni prostor je opremljen s telefonom in z gasilnim aparatom. Ker je ves tunel osvetljen z dvema vrstama fluorescenčnih svetilk, ki dajejo tako močno svetlobo, kot je dnevna, so seveda eventualna popravila vozil v teh parkirnih prostorih mogoča brez vsakršnih težav in tudi med vožnjo po tunelu ni treba voziti z lučmi.

Pri gradnji tunela so graditelji naleteli na ogromne težave. Na dolžini 2200 m je nad tunelom višina hribine od 2000 do 2500 m. Pot tunela gre ravno pod Alpy, do Midi, katerega vrh je 3842 m nad morjem.

Pretežni del hribine, skozi katero je zgrajen tunel, je granit. Zaradi velikih pritiskov je odstreljeni granit tako krhek, da si ga lahko zdrobil z roko. Posamezni deli skale pa so potem, ko so bili osvobodjeni strašnega pritiska, eksplodirali kot bomba. Razumljivo je, da je zaradi takih pogojev ves tunel obložen z betonom. Na italijanski strani je delo oviralo še velik dotok vode, en tak izvir vode je imel celo 700 litrov na sekundo, skupno pa je odtekalo iz tunela vode za

vrtanju tunela je bil 150 metrov na mesec oziroma 5 metrov na dan.

Prilagoditev hribine, ki je bilo tisočletja izpostavljena izrednemu pritisku gorskih mas, novim ravnotežnim pogojem je francoskim in italijanskim graditeljem po

vzročila nemalo skrbi in je zahtevala rešitev številnih problemov. Za vrtanje tunela so na francoski strani uporabljali znan vrtni stroj, »Jumbo na tirnicah«, ki so ga brezžično vodili na daljavo in ki je imel nameščena vrtna kladiva v štirih etažah ter je vrtal v skalo 4 m globoko luknje. V cel profil je bilo treba izvrtati 120 do 150 lukenj. »fine« so se vžigale z električnimi vžigalniki. Italijani pa so vrtali vrtni stroji. Obe ekipi sta se srečali 14. avgusta 1962, razlika osi je znašala 13,5 cm!

Ogromna dela so bila potrebna, da so zagotovili res dobro zračanje tunela. Na vsaki strani tunela so zgradili po eno črpalno postajo, vsaka ima moč 3000 kilovatov. Črpalni postaji sta opremljeni z dvema ventilatorjema, eder potiska v tunel 600 m³ svežega zraka na sekundo, drugi posebej zastrupljeni zrak iz tunela. Zrak se do vaja in odvaža po tistem delu tunela, ki je pod voziščno ploščo in katerega profil je le malo

manjši od tistega, ki služi za promet.

To zračanje, ki je predstavljalo eno od največjih tehničnih težav, je bilo kalkulirano za promet 450 vozil na uro, pri čemer količina ogljikovega monoksida ne sme prekoračiti 1/10 000. Med vožnjo sva se hotela prepričati o kvaliteti zraka in morala sva ugledati, da je zrak čist in da prezračevalne naprave delajo lično. Slab zrak pa je močno čutili nekoliko nižje od vstopa oziroma izstopa iz tunela, posebno v brezvetrju. Skupni stroški za gradnjo so znašali okrog 310 milijonov frankov ali če upoštevamo sedanji tečaj dinarja 77 000 000 din (sedemdesetdeset milijard dinarjev) ali 6.600 000 din za 1 m tunela. To veliko delo sta financirali Francija in Italija, manjši delež je prispevala tudi Zeneva. Na francoski strani je bilo zaposlenih 300 delavcev in je bilo opravljenih približno 5 milijonov delovnih ur.

(Piše inž. Milivoj Sircelj)
(Se nadaljuje)

Skozi tunel pod Mont Blancom

